

Připravenost příslušníků hasičského záchranného sboru k poskytnutí bezodkladné první pomoci

Lukáš Koubek

Bakalářská práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Lukáš Koubek
Osobní číslo:	L21418
Studijní program:	B1032A020002 Ochrana obyvatelstva
Forma studia:	Kombinovaná
Téma práce:	Připravenost příslušníků hasičského záchranného sboru k poskytnutí bezodkladné první pomoci

Zásady pro vypracování

- Definujte integrovaný záchranný systém a vymezte působnost Hasičského záchranného sboru České republiky se zaměřením na poskytování bezodkladné první pomoci.
- Analyzujte jednotku Hasičského záchranného sboru Vysoké Mýto a jejich činnost.
- Navrhněte opatření pro jednotku Hasičského záchranného sboru Vysoké Mýto umožňující "rozšíření" poskytování bezodkladné první pomoci.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. *Neodkladná zdravotnická pomoc: učební texty pro kurz*, 2018. Online. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 978-80-7616-003-3.
 2. OSTROM, Lee T. a WILHELMESEN, Cheryl A. *Risk assessment: tools, techniques, and their applications*. Second edition. Hoboken, NJ: Wiley, 2019. ISBN 978-1-119-48346-5.
 3. SADÍLEK, Zdeněk; PÁLKOVÁ, Barbora a KALAMÁR, Štěpán. *Krizové řízení a Integrovaný záchranný systém*. Educopress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2019. ISBN 9788074081927
- Další odborná literatura dle doporučení vedoucí bakalářské práce

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Eva Lukášková, Ph.D.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2023**
Termín odevzdání bakalářské práce: **3. května 2024**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 4. prosince 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 3. 5. 2024

Jméno a příjmení studenta: Lukáš Koubek

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Práce zkoumá připravenost příslušníků Hasičského záchranného sboru k poskytnutí bezodkladné první pomoci. Teoretická část zkoumá problematiku integrovaného záchranného systému, během čehož se zaměřuje primárně na Hasičský záchranný sbor České republiky v souvislosti s bezodkladnou první pomocí. Praktická část je zaměřena na analýzu konkrétní stanice Hasičského záchranného sboru Pardubického kraje, přičemž zkoumá celkové počty výjezdů a rizika vyplývající z poskytování první pomoci, která zasahujícím hasičům hrozí. Výsledek práce může posloužit jako podklad pro zvýšení připravenosti příslušníků hasičského záchranného sboru k poskytnutí bezodkladné první pomoci a jejich motivace k prohlubování svých znalostí.

Klíčová slova: Hasičský záchranný sbor České republiky, Integrovaný záchranný systém, první pomoc, mimořádné události

ABSTRACT

The thesis examines the readiness of Fire and Rescue Service members to provide immediate first aid. The theoretical part examines the issues of the integrated rescue system, during which it focuses primarily on the Fire Rescue Service of the Czech Republic in the context of emergency first aid. The practical part focuses on the analysis of a specific station of the Fire Rescue Service of the Pardubice Region, examining the total number of calls and the risks resulting from the provision of first aid to the firefighters. The result of the work can serve as a basis for increasing the readiness of Fire Rescue Corps members to provide immediate first aid and their motivation to deepen their knowledge.

Keywords: Fire Brigade of the Czech Republic, Integrated Rescue System, first aid, emergencies

Rád bych tímto poděkoval Ing. Evě Lukáškové, Ph.D., která mi věnovala mnoho času při konzultacích práce. Děkuji za odborné vedení a cenné rady, které byly pro mou práci velkým přínosem. Dále bych chtěl poděkovat npor. Milanem Vincencem, DiS. a nrap. David Hynek, DiS., kteří mi pomohli realizovat praktickou část práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM	11
1.1 ZÁKLADNÍ POJMY	11
1.2 LEGISLATIVA INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU	14
1.3 SLOŽKY IZS	14
1.4 ÚROVNĚ ŘÍZENÍ SLOŽEK IZS	17
2 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY	18
2.1 LEGISLATIVA HZS ČR	19
3 BEZODKLADNÁ PRVNÍ POMOC	22
3.1 POSKYTOVÁNÍ PRVNÍ POMOCI.....	23
3.2 BEZODKLADNÁ PRVNÍ POMOC V USA	25
4 BEZODKLADNÁ PRVNÍ POMOC V RÁMCI HZS	26
4.1 ZPŮSOB PŘÍPRAVY PŘÍSLUŠNÍKŮ HZS	26
4.2 ZNALOSTI PŘÍSLUŠNÍKŮ HZS NOV	27
4.3 ZNALOSTI PŘÍSLUŠNÍKŮ HZS NZP	28
4.3.1 Metoda START	28
II PRAKTICKÁ ČÁST	30
5 ANALÝZA JEDNOTKY HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU VYSOKÉ MÝTO	31
5.1 POŽÁRNÍ TECHNIKA HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU VYSOKÉ MÝTO.....	32
5.2 PROSTŘEDKY PRVNÍ POMOCI	32
5.3 PROSTŘEDKY PRVNÍ POMOCI HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU VYSOKÉ MÝTO	33
5.4 VÝJEZDY	36
6 POLOKVANTITATIVNÍ ANALÝZA	39
7 NÁVRH OPATŘENÍ PRO JEDNOTKU HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU	44
7.1 NÁVRHY OPATŘENÍ NA ZÁKLADĚ PNH ANALÝZY	44
7.2 OPATŘENÍ NA ZÁKLADĚ POLOSTRUKTUROVANÉHO NEFORMÁLNÍHO ROZHOVORU	49
ZÁVĚR	54
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	55
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	59
SEZNAM OBRÁZKŮ	60

SEZNAM TABULEK.....	61
SEZNAM PŘÍLOH.....	62

ÚVOD

Samotné téma připravenosti příslušníků hasičského záchranného sboru k poskytnutí první pomoci je stěžejní, neboť včasná a správná reakce je v prvních okamžicích po události nesmírně důležitá a může mít rozhodující vliv na výsledek záchranných prací.

Poskytování bezodkladné první pomoci je nedílnou součástí činnosti hasičského záchranného sboru. K tomu, aby hasiči byli schopni rychle, a efektivně reagovat na situace, při kterých jsou v ohrožení lidské životy, jsou zapotřebí nejen technické dovednosti a vybavení ale i důkladná příprava a kvalifikace zasahujících hasičů.

Cílem bakalářské práce je navržení opatření pro jednotku Hasičského záchranného sboru Pardubického kraje, dislokované ve Vysokém Mýtě, umožňující rozšíření poskytování bezodkladné první pomoci. Za účelem naplnění cíle jsou v práci staveny dvě výzkumné otázky. První otázkou je jaké jsou nejčastější situace, při kterých se od příslušníků Hasičského záchranného sboru vyžadováno poskytnutí bezodkladné první pomoci. Druhou otázkou je jakým způsobem je prováděna výuka a výcvik v oblasti první pomoci. K zodpovězení výzkumných otázek a tím i naplnění cíle práce je použita analýza, polokvantitativní analýza rizik PNH a polostrukturovaný neformální rozhovor.

V úvodu teoretické části je vymezen integrovaný záchranný systém spolu se základními pojmy, které se ho týkají. Následuje popis Hasičského záchranného systému jakožto jedné ze základních složek integrovaného záchranného systému. V další části je popsána bezodkladná první pomoc, na kterou je navázáno, jakým způsobem probíhá příprava příslušníků Hasičského záchranného sboru České republiky v této problematice.

Praktická část je zaměřena na analýzu a popis jednotky Vysoké Mýto. Součástí analýzy je výčet techniky jakou jednotka disponuje včetně toho, jakými prostředky první pomoci je vybavena včetně počtů výjezdů ke konkrétním mimořádným událostem v letech 2019 - 2023, při kterých jednotka zasahovala. V další části je provedena polokvantitativní analýza rizik PNH identifikující rizika, která hrozí hasičům při poskytování první pomoci. Na základě poznatků z analýzy rizik a polostrukturovaného neformálního rozhovoru jsou vyvozeny návrhy opatření, které vedou k naplnění cíle práce.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Pojem integrovaný záchranný systém (dále IZS) vznikl s přijetím zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů v platném znění. Používat se ovšem začal až 1. 1. 2001, kdy zákon nabyl účinnosti. Do té doby tento pojem neměl žádnou právní oporu, a proto nebyl ani používán. Zákon specifikuje působnosti, oprávnění a povinnosti všech subjektů jakkoliv se podílejících na záchranných nebo likvidačních pracích, ale i při ochraně obyvatelstva a přípravě na mimořádné události jakéhokoliv druhu, a to i v momentě, kdy je vyhlášen některých z krizových stavů. (Vilášek et al., 2014, s. 11)

Jedná se o systém, který slouží jako otevřený systém spolupráce a koordinace mezi jednotlivými složkami, které do něho spadají. Vznikl z důvodu potřeby právě již zmiňované spolupráce a koordinace činnosti mezi hasiči, zdravotníky, policií a dalšími složkami, které svými silami a prostředky mohou přispět k odvrácení důsledků mimořádné události a záchraně osob, zvířat, majetku popřípadě životního prostředí. IZS je použit v momentě, kdy je zapotřebí provádět záchranné a likvidační práce dvěma nebo více složkami IZS.

Důležité je mít na paměti, že IZS není institucí, úřadem, sdružením a ani právnickou osobou. (Sadílek et al., 2019)

1.1 Základní pojmy

V rámci zákona č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů bylo vymezeno několik pojmů, které jsou definovány následujícím způsobem:

- **Mimořádná událost** – „škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací“ (Česko, 2000a)

Mimořádné události dále dělíme do dvou základních kategorií:

Naturogenní mimořádná událost

Pojem naturogenní mimořádná událost je používán k popisu událostí, které jsou způsobeny přírodními vlivy. Vznikají v důsledku přírodních procesů. Mezi naturogenní mimořádné události patří živelní pohromy (sesuvy půdy, sněhové

kalamity, vichřice, záplavy apod.) nebo epidemie (onemocnění většího počtu osob, rozsáhlá nákaza rostlin, degenerace druhů apod.)

Antropogenní mimořádná událost

Jako antropogenní mimořádné události jsou označovány takové události, které vznikají jako důsledek lidské činnosti nebo zásahu člověka do přírodního prostředí. Mezi takové události patří provozní havárie a havárie spojené s infrastrukturou (požáry, exploze, velké dopravní nehody, úniky ropných látek apod.), vnitrostátní společenské a sociální krize (terorismus, sabotáže, občanské nepokoje apod.), mezinárodní ozbrojený konflikt (chemické, biologické nukleární a konvenční zbraně) a agrogenní (zhutňování půd strojními mechanismy, velkochovy zvířat) (Veverka, 2003, s. 73)

- **Záchranné práce** – *„činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin“* (Česko, 2000a)
- **Likvidační práce** – *„činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí“* (Česko, 2000a)
- **Ochrana obyvatelstva** – *„plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku“* (Česko, 2000a)
- **Zařízení civilní ochrany** – *„součástí právnické osoby nebo obce určené k ochraně obyvatelstva; tvoří je zaměstnanci nebo jiné osoby na základě dohody a věcné prostředky“* (Česko, 2000a)
- **Věcná pomoc** – *„poskytnutí věcných prostředků při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce; věcnou pomocí se rozumí i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce“* (Česko, 2000a)
- **Osobní pomoc** – *„činnost nebo služba při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce;“*

osobní pomoci se rozumí i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce“ (Česko, 2000a)

1.2 Legislativa Integrovaného záchranného systému

Legislativní stránka IZS je vymezena níže uvedenými zákony:

1. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů
2. Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech integrovaného záchranného systému, ve znění vyhlášky č. 429/2003
3. Vyhláška č. 280/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva
4. Nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vykládaných právníky osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva (Skalská et al., 2010, s. 9)

Legislativní úprava oblasti IZS vychází přímo z ustanovení Ústavy ČR (zákon č. 1/1992) a Listiny základních práv a svobod (zákon č. 2/1992), přesněji ze zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. IZS spadá přímo pod Ministerstvo vnitra a to na základě zákona č. 2/1969 Sb., České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky. Celý IZS je zastřešen zákonem 239/2000 Sb., o IZS a jeho prováděcími vyhláškami spolu s prováděcím nařízením vlády. Právní rámec IZS vznikl souběžně se zákonem č. 240/2000 Sb., a zákonem č. 241/2000 Sb., které jsou mezi sebou propojeny prostřednictvím řady odkazů a vzájemných souvislostí.

1.3 Složky IZS

V rámci zákonu o integrovaném záchranném systému jsou stanoveny základní složky IZS a ostatní složky IZS, které jsou předem předurčeny k likvidaci mimořádných událostí jakéhokoliv typu. Základní složky IZS jsou:

1. Hasičský záchranný sbor České republiky

Hasičský záchranný sbor plní v rámci IZS klíčovou roli jako hlavní koordinátor a tvoří tak páteř celého IZS. V momentu kdy u mimořádné události zasahuje více složek IZS je často příslušník HZS ČR v pozici velitele zásahu a následně řídí samotnou spolupráci mezi jednotlivými jednotkami IZS. (Špaček, 2009)

2. Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany

Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany mají funkci represivní, ale i preventivní při boji s požáry nebo přírodními katastrofami. Mají za úkol zabezpečit účinnou pomoc s konkrétním počtem sil a prostředků do určitého časového limitu po celé České republice. (Jednotky PO, ©2024)

3. Police České republiky

Jedná se o jednotný ozbrojený sbor jehož úkolem je sloužit veřejnosti ve smyslu chránit bezpečnost osob, majetek, veřejný pořádek a předcházet páčání trestné činnosti. Zároveň plní úkoly na základě trestního řádu a na úseku vnitřního pořádku. Spadá pod ministerstvo vnitra a tvoří ji: policejní prezidium, útvary s celostátní působností, krajská ředitelství a útvary zřízené v rámci krajských ředitelství. (O policii České republiky, ©2024)

4. Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby

Úkolem zdravotnické záchranné služby (dále i ZZS) je poskytování přednemocniční neodkladné péče, a to v situacích, kdy došlo k náhle vzniklému onemocnění pacienta vlivem úrazu, popřípadě jiného zhoršení zdravotního stavu. V současné době je v rámci České republiky celkem 14 krajských záchranných služeb jejichž zřizovatelem je krajský úřad, který ZZS i částečně financuje. Právně to znamená, že jednotlivé ZZS jsou samostatné příspěvkové organizace. Součástí systému jsou i základny letecké záchranné služby, kterých je na území ČR celkem 10. (Systém zdravotnické záchranné služby v ČR, b. r.)

5. Ostatní složky

- **Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil**

Ozbrojené síly České republiky jsou tvořeny Armádou ČR, Vojenskou kanceláří prezidenta republiky a Hradní stráží. Síly a prostředky, kterými Armáda ČR disponuje mohou být použity k posílení základních jednotek IZS při záchranných i likvidačních pracích. (Vilášek, Fiala a Vondrášek, 2014)

- **Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory**

Na základě zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů jsou zařazeny takové sbory, u kterých jsou příslušníci ve služebním poměru. Mezi ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory patří:

- Celní správa ČR,
- Vězeňská služba ČR (Vilášek et al., 2014, s. 93)
- **Ostatní záchranné sbory**
 - Součástí ostatních záchranných sborů je Báňská záchranná služba, Vodní záchranná služba Českého červeného kříže, Horská služba a Svaz záchranných brigád kynologů ČR. (Vilášek et al., 2014, s. 101)
- **Orgány ochrany veřejného zdraví**
 - Systém orgánů zajišťujících ochranu veřejného zdraví zahrnuje úřad ministerstva zdravotnictví, krajské hygienické stanice, ministerstvo obrany a ministerstvo vnitra. K vytvoření ochranného mechanismu slouží právní předpisy, které stanovují různé povinnosti v chování, včetně zakázaných činností a omezení. (Vilášek et al., 2014, s. 125)
- **Havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby**
 - Jedná se o služby, které jsou zřizované právnickými osobami, se kterými se uzavírají dohody o věcné pomoci. Ovšem věcnou pomoc lze na základě zákona č. 239/2000 Sb. požadovat v případě mimořádné události i bez předchozí dohody. (Vilášek et al., 2014, s. 135)
- **Zařízení civilní ochrany**
 - Jako zařízení civilní ochrany jsou označovány právnické osoby, které jsou proškoleny a vybaveny věcnými prostředky k ochraně obyvatelstva. Na základě zákona č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva je stanoven postup, jakým způsobem bude zřizováno zařízení civilní ochrany, spolu s přípravou personálu na jejich obsluhu. (Vilášek et al., 2014, s. 145)
- **Neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím**
 - Takové organizace poskytují dobrovolnou humanitární pomoc, ať už finančního nebo materiálního rázu. (Vilášek et al., 2014, s. 149)

1.4 Úrovně řízení složek IZS

To, jakým způsobem se budou záchranné a likvidační práce řídit, závisí nejen na druhu a rozsahu mimořádné události, ale i na počtu a druhu složek, které se na pracích podílejí. Z toho důvodu se řízení složek IZS dělí do následujících úrovní:

- **Taktické**

Taktickou úrovní se rozumí činnost na místě mimořádné události, kterou řídí velitel zásahu, za kterou zároveň nese plnou zodpovědnost. Velitelem zásahu se zpravidla stává velitel jednotky požární ochrany, který zároveň koordinuje činnost zbylých jednotek IZS. (Modul - G, 2020, s.14)

- **Operační**

Operační úroveň probíhá v rámci operačních a informačních středisek krajů. Jejich činnost spočívá v zajišťování linek tísňového volání, ovládá systémy varování a vyrozumění obyvatelstva a komunikaci s velitelem zásahu, který si jejich prostřednictvím povolává další síly a prostředky. (Modul - G, 2020, s.14)

- **Strategické**

Strategickou úroveň tvoří zapojení starosty obce s rozšířenou působností, hejtmana nebo ministerstva vnitra jako koordinační složku při záchranných a likvidačních pracích, a to v případě, kdy je o takovou činnost požádá velitel zásahu. (Modul - G, 2020, s.14)

2 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY

Hasičský záchranný sbor České republiky (dále HZS) byl zřízen na základě zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru a o změně některých zákonů. Tento zákon byl však k 1. 1. 2016 zrušen a následně nahrazen zákonem č. 320/2015 Sb., který nese stejný název. Hlavním úkolem HZS ČR je chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před mimořádnými událostmi a krizovými situacemi. Zároveň se podílí na plnění úkolů na úseku požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, integrovaného záchranného systému a krizového řízení. (Postavení a úkoly, ©2024)

Hasičský záchranný sbor České republiky se skládá z generálního ředitelství HZS ČR hasičských záchranných sborů krajů se svými územními odbory a Záchranného útvaru. Součástí GR HZS ČR jsou také vzdělávací, technická a účelová zařízení. Mezi takové zařízení patří: Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, Skladovací a opravárenské zařízení Olomouc, Národní základna humanitární pomoci, Technický ústav požární ochrany Praha, Školní a výcvikové středisko HZS ČR ve Zbirohu a Brně a Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany Frýdek - Místek. (Kroupa a Říha, 2011, s. 72)

Generální ředitelství je součástí Ministerstva vnitra České republiky v jeho čele stojí generální ředitel hasičského záchranného sboru generálporučík Ing. Vladimír Vlček, Ph.D., MBA. Úkol generálního ředitelství je vykonávat úkoly ministerstva na úseku požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, IZS a krizového řízení s výjimkou týkající se veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti. (Šín, 2017, s. 59)

Další organizační složkou státu je záchranný útvar. Ten je dislokován v Hlučíně a v jeho čele stojí velitel útvaru. Samotný záchranný útvar se skládá ze záchranných rot, které jsou mimo Hlučína dislokované ve Zbirohu a Jihlavě. (Šín, 2017, s. 56)

Jako další následují hasičské záchranné sbory krajů, v jejichž čele stojí ředitel. Území obvod odpovídá obvodu území vyššího územního celku (kraj). HZS kraje se následně dělí na krajské ředitelství, územní odbory s jednotlivými jednotkami HZS kraje a technických, účelových a vzdělávacích zařízení. Úkol HZS krajů je zřizovat operační a informační střediska, které následně plní úkoly operačního a informačního střediska IZS, jako je např. příjem tísňového volání jednotného tísňového čísla 112 a tísňového čísla 150. (Šín, 2017, 59)

2.1 Legislativa HZS ČR

Legislativu HZS ČR tvoří níže uvedené zákony:

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, který vstoupil v platnost dne 7. 12. 2015 s účinností od 1. 1. 2016. Účel zákona je definován hned v prvním paragrafu: „(1) *Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen „hasičský záchranný sbor“)* je jednotný bezpečnostní sbor, jehož základním úkolem je chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi.“ (Česko, 2015)

„(2) *Hasičský záchranný sbor se podílí na zajišťování bezpečnosti České republiky plněním a organizováním úkolů požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, integrovaného záchranného systému, krizového řízení a dalších úkolů, v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem a jinými právními předpisy“* (Česko, 2015)

Zákon dále stanovuje strukturu HZS, které byla věnována předešlá kapitola. Dále ukládá pravomoc příslušníka na základě § 28 zákona č. 320/2015 vstupu do obydlí, jiného objektu či na pozemek: „(1) *Příslušník je oprávněn vstoupit do obydlí, má-li důvodné podezření, že je ohrožen život nebo je vážně ohroženo zdraví člověka nebo hrozí škoda na majetku, která by mohla přesáhnout částku 50000 Kč.*

(2) Příslušník je oprávněn vstoupit do objektu, který neslouží jako obydlí, nebo na pozemek na dobu nezbytnou k řádnému provedení úkolu, nelze-li účelu sledovaného vstupem dosáhnout jinak.

(3) Příslušník je oprávněn za účelem vstupu na místo uvedené v odstavci 1 nebo 2 toto místo otevřít nebo jiným způsobem si do něj zjednat přístup.

(4) Nebrání-li tomu okolnosti, zajistí příslušník při vstupu do obydlí přítomnost nezúčastněné osoby. Příslušník vyrozumí o vstupu do obydlí bez zbytečného odkladu Policii České republiky.“ (Česko, 2015)

Dalším zákonem je zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. Účelem zákona je vytvoření podmínek pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry a poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech. Zákon stanovuje povinnosti ministerstev a jiných státních orgánů, které jsou stanoveny v § 3 zákona č. 133/1985 Sb., „(1) *Ministerstva a jiné státní orgány v rozsahu své působnosti spolupracují s Ministerstvem vnitra (dále jen "ministerstvo") při zpracovávání koncepce rozvoje požární ochrany a ve vztahu*

k právníckým osobám, které řídí, plní další úkoly na úseku požární ochrany stanovené na základě tohoto zákona.

(2) Ministerstva a jiné státní orgány plní obdobně povinnosti uložené jinak tímto zákonem právníckým osobám a podnikajícím fyzickým osobám.“ (Česko, 1985)

Ale i povinnosti právníckých a fyzických osob na úseku požární ochrany. To je definováno v § 5 zákona č 133/1985 Sb., „a) obstarávat a zabezpečovat v potřebném množství a druzích požární techniku, věcné prostředky požární ochrany a požárně bezpečnostní zařízení se zřetelem na požární nebezpečí provozované činnosti a udržovat je v provozuschopném stavu.

U vyhrazené požární techniky, věcných prostředků požární ochrany a požárně bezpečnostních zařízení, kromě výrobků stanovených podle zvláštních právních předpisů, lze instalovat a používat pouze schválené druhy,

b) vytvářet podmínky pro hašení požárů a pro záchranné práce, zejména udržovat volné příjezdové komunikace a nástupní plochy pro požární techniku, únikové cesty a volný přístup k nouzovým východům, k rozvodným zařízením elektrické energie, k uzávěrům vody, plynu, topení a produktovodům, k věcným prostředkům požární ochrany a k ručnímu ovládání požárně bezpečnostních zařízení,

c) dodržovat technické podmínky a návody vztahující se k požární bezpečnosti výrobků nebo činností,

d) označovat pracoviště a ostatní místa příslušnými bezpečnostními značkami, příkazy, zákazy a pokyny ve vztahu k požární ochraně, a to včetně míst, na kterých se nachází věcné prostředky požární ochrany a požárně bezpečnostní zařízení,

e) pravidelně kontrolovat prostřednictvím odborně způsobilé osoby (§ 11 odst. 1), technika požární ochrany (§ 11 odst. 2) nebo preventisty požární ochrany (§ 11 odst. 6) dodržování předpisů o požární ochraně a neprodleně odstraňovat zjištěné závady,

f) umožnit orgánu státního požárního dozoru provedení kontroly plnění povinností na úseku požární ochrany, poskytovat mu požadované doklady, dokumentaci a informace vztahující se k zabezpečování požární ochrany v souladu s tímto zákonem a ve stanovených lhůtách splnit jím uložená opatření,

g) poskytovat bezúplatně orgánu státního požárního dozoru výrobky nebo vzorky nezbytné k provedení požárně technické expertizy ke zjištění příčiny vzniku požáru,

h) bezodkladně oznamovat územně příslušnému operačnímu středisku hasičského záchranného sboru kraje každý požár vzniklý při činnostech, které provozují, nebo v prostorách, které vlastní nebo užívají.

(2) Právníké osoby a podnikající fyzické osoby nesmí vypalovat porosty. Při spalování hořlavých látek na volném prostranství jsou povinny, se zřetelem na rozsah této činnosti, stanovit opatření proti vzniku a šíření požáru. Spalování hořlavých látek na volném prostranství včetně navrhovaných opatření jsou povinny předem oznámit územně příslušnému hasičskému záchrannému sboru kraje, který může stanovit další podmínky pro tuto činnost, popřípadě může takovou činnost zakázat. Ustanovení zvláštních právních předpisů nejsou tímto dotčena.“ (Česko, 1985)

Následuje zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. *„Tento zákon vymezuje integrovaný záchranný systém, stanoví složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost, pokud tak nestanoví zvláštní právní předpis, působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu“ (Česko, 2000a)*

Poslední zákon, který tvoří HZS ČR je zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. *„Tento zákon stanoví působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace, které nesouvisejí se zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením, a při jejich řešení a při ochraně kritické infrastruktury a odpovědnost za porušení těchto povinností.“ (Česko, 2000b)*

3 BEZODKLADNÁ PRVNÍ POMOC

Vznik mimořádné události (dále i MU) s sebou nese i vysokou pravděpodobnost osob zraněných v důsledku MU. V takovém případě jsou na samotném počátku záchranného řetězce svědci. Ve valné většině případů se jedná o laiky, náhodné kolemjdoucí popřípadě o příbuzné. I přes fakt, že neposkytnutí pomoci je trestné je každý povinen poskytnout první pomoc a to podle svých schopností a možností. Motivací laiků k poskytnutí pomoci je v první řadě snaha o záchranu lidského života, nicméně zpětně se i v rámci motivace dalších potenciálních záchránců udělují různé druhy ocenění, jako např. Plaketa Českého červeného kříže „Za záchranu života“. (Šeblová a Matějsek, 2023, s. 27)

První pomoc lze označit jako okamžitou pomoc poskytnutou zraněnému či nemocnému člověku, před tím, než se mu dostane profesionální zdravotní péče. Jedná se tak o soubor úkonů, které mají přispět k odvrácení smrti nebo jakéhokoliv dalšího zhoršení zdravotního stavu pacienta. První pomoc je poskytována jak laiky, tak i zdravotníky, a to za využití jednoduchých pomůcek, ale často i improvizovaných. Důležité je mít na paměti, že první pomoc musí být poskytnuta rychle a efektivně, nutno je však dbát i na ochranu zdraví a života osoby, která ji poskytuje. K laické první pomoci také patří zajištění následné odborné první pomoci. (Haluzíková, 2023, s. 15)

První pomoc má následující dělení:

- Základní první pomoc

Jedná se o takovou první pomoc, při které nejsou používány žádné speciální prostředky, ani vybavení. Jejich součástí je přivolání ZZS a následná péče o zraněného až do jejího příjezdu.

- Technická první pomoc

Technickou první pomoc zpravidla poskytují speciálně vycvičené týmy hasičů, horské služby, vodní záchranné služby apod. Tyto týmy mají za úkol vyprostit zraněné a následně zajistit jejich transport na bezpečné místo, kde se jim mohou věnovat pracovníci ZZS.

- Odborná přednemocniční první pomoc

Ta je zajišťována týmem zdravotníků (lékaře, sestry nebo záchranáře). Cílem přednemocniční péče je zlepšení zdravotního stavu postiženého za použití diagnostických a léčebných přístrojů spolu s léky. Tento proces je zakončený stabilizací raněného a následným transportem to zdravotnického zařízení.

- Nemocniční péče

Jak už název napovídá, jedná se o péči, která je prováděna v nemocnici. Pacienti u kterých se náhle změnil zdravotní stav, jsou ošetřeni na urgentním příjmu. Následně jim je poskytnuta lůžková péče (jako jsou anesteziologicko-resuscitační oddělení nebo jednotky intenzivní péče) nebo akutní lůžková péče, která je poskytována v případech náhlého selhání nebo náhlého ohrožení základních životních funkcí. (Haluzíková, 2023, s. 16)

3.1 Poskytování první pomoci

Jako první pomoc se klasifikuje již zmíněná základní první pomoc. V první řadě se prvotní vyšetření provádí pacientovi, který sedí popřípadě leží. Důležité je s postiženým, pokud možno, co nejméně hýbat, a to pouze v nezbytném rozsahu. Následuje umístění postiženého do vhodných poloh, při kterých se zabrání tepelným ztrátám. V případě popálení či poleptání se odstraňují pouze ty části oděvu v oblasti postižení, které nejsou přiškvařené k tělu. Oblečení se rozstříhne, popřípadě roztrhne podél švu. Lze použít improvizované prostředky, např. ke krytí ran použít čistý kapesník, ručník apod.

Nejdříve je důležité posoudit samotnou situaci a zajistit podmínky pro poskytnutí první pomoci. Hlavní je zajištění bezpečnosti pro záchránce, postiženého a svědky nehody. V případě, kdy bezpečnost zajištěna není, hrozí všem zúčastněným další nebezpečí (např. úraz elektrickým proudem, dopravní nehoda, požár, nakažlivé onemocnění apod.). Riziko nakažlivé nemoci ovšem nelze nikdy vyloučit, proto by záchránce měl k postiženému vždy přistupovat způsobem, jako by nějakou nakažlivou nemoc měl a to použitím ochranných prostředků (rukavice, rouška apod.) (Haluzíková, 2023, s. 19)

Po zajištění bezpečnosti následuje orientační vyšetření pacienta. Tím se zjistí, o jaké zranění se jedná a podle toho, jakým způsobem dále postupovat. Nejprve se pátrá po život ohrožujících stavech. Mezi takové stavy se řadí: zástava dechu, krevního oběhu, masivní krvácení, případně poruchy vědomí. Pokud je záchránce zjištěn život ohrožující stav, je nutné poskytnout první pomoc. (Haluzíková, 2023, s. 18)

Do první pomoci se řadí i samotné zavolání zdravotnické záchranné služby. Linku 112 nebo 155 je důležité zavolat co nejdříve. Ještě než záchránce na jedno z těchto čísel zavolá, měl by se ujistit, kde se nachází. Z toho důvodu je dobré znát adresu, kde se nachází, v případě veřejných prostranství informovat operátorku na např. typickou budovu poblíž, park, křižovatku... Po vytěžení informací týkající se místa události bude pracovník tísňové linky zjišťovat informace ohledně toho, co se na místě vlastně děje. V tomto

momentě sdělí zachránce informace o postiženém (co vidí, slyší, co se s postiženým děje). Na základě těchto informací poskytne pracovník tísňové linky volajícímu instrukce, jak postiženému pomoci a jak postupovat až do příjezdu záchranky. (Kdy a jak volat záchrannou službu, b. r.)

Jeden z prvních kroků k poskytnutí první pomoci se řadí celkové zhodnocení situace, místa a vlastní bezpečnost a bezpečnost ostatní osob. Po zajištění bezpečnosti, během které probíhá i volání o pomoc a tím přivolání dalších zachránců následuje základní vyšetření postiženého a jeho následné ošetření. (Haluzíková, 2023, s. 18)

3.2 Bezodkladná první pomoc v USA

Bezodkladnou první pomoc v USA zajišťují Emergency Response Services (někdy označovány jako First responders). Jedná se o veřejné, soukromé a dobrovolnické organizace, které mají na úkol zajišťovat pomoc při mimořádných událostech. Do těchto služeb jsou zařazeni členi z řad hasičů, policie, zdravotníků, ale i dobrovolníků. (Emergency Response Services, ©2024)

First responder je zpravidla mezi prvními na místě události, kde poskytuje pomoc zraněným a pomáhá s minimalizací a likvidací následků mimořádné události. Pro to, aby se člověk stal First responderem musí se například zapojit do programu International Disaster Responders, který organizuje organizace Red Cross, kde následně absolvují certifikaci, na základě které následně mohou vykonávat tuto činnost. Mezi First responders patří vysoce specializovaní a zkušení profesionálové, kteří disponují technickými dovednostmi a odbornými znalostmi.

(International Disaster Responders, ©2024)

Tento systém se těší velké oblibě hlavně v USA, ale tento trend se objevuje i v Čechách.

4 BEZODKLADNÁ PRVNÍ POMOC V RÁMCI HZS

Příslušníci hasičských záchranných sborů se často setkávají s událostmi, při kterých je nutné poskytnout postiženým osobám, které jsou zasaženy mimořádnou událostí na místě zásahu, první pomoc. O poskytnutí první pomoci rozhoduje velitel zásahu. Ten zároveň rozhoduje o tom, v jakém rozsahu a v jakých prioritách bude první pomoc poskytnuta jednotlivým osobám. V momentě, kdy na místo mimořádné události dorazí jednotka zdravotnické záchranné služby, řídí se jednotka požární ochrany při poskytování první pomoci pokyny posádky ZZS (vedoucího lékaře). (Činnost jednotek požární ochrany při poskytování první pomoci na místě zásahu, 2013, s. 1)

4.1 Způsob přípravy příslušníků HZS

Každý příslušník, jenž je zařazen k výkonu služby v jednotkách HZS ČR nebo jednotkách požární ochrany, musí absolvovat kurz Nástupní odborný výcvik (dále i NOV), na základě kterého může vykonávat službu při zdolávání požárů a jiných mimořádných událostí. Hlavním cílem NOV je, aby příslušník získal odborné znalosti a návyky, které vytvoří předpoklad pro správný výkon služby. Po absolvování kurzu získá komplexní přehled o tom, jak HZS ČR funguje, jaká je jeho struktura a získá potřebné znalosti k bezpečnému zvládnutí činností, které práce hasiče obsahuje, a to jak v operačním, tak i organizačním řízení.

Po absolvování NOV může každý příslušník dále rozvíjet svou specializaci na funkci Hasič – zdravotník. Stane se jím v případě, že absolvuje specializační kurz s názvem Neodkladná zdravotnická pomoc. Příslušník v tomto kurzu získá znalosti v oblasti poskytování rozšířené první pomoci, přičemž je obzvláště kladen důraz na teoretickou a praktickou přípravu, která je prováděna za pomoci modelových situací. V jádru věci je kurz zaměřen na poskytování první pomoci s přihlédnutím na mimořádné události, se kterými se příslušníci setkávají nejčastěji. (Neodkladná zdravotnická pomoc, 2018, s. 7)

Časová dotace kurzu je 80 hodin, při kterých si účastník prohloubí znalosti a dovednosti v oboru poskytování první pomoci. Po jeho absolvování je absolvent schopný nabyté znalosti během pravidelné odborné přípravy předávat ostatním členům jednotky požární ochrany. (Neodkladná zdravotnická pomoc, 2018, s. 8)

4.2 Znalosti příslušníků HZS NOV

Po absolvování NOV zná příslušník, jakým způsobem se stanovuje rozsah poranění, jakým způsobem se provádí kardiopulmonální resuscitace, způsoby zastavení vnějšího krvácení a jakým způsobem se zpomaluje krvácení vnitřní, dále zná protišoková opatření. (Nástupní odborný výcvik, 2019, s. 3-5)

Kardiopulmonální resuscitace

KPR je kombinace rytmického stlačování hrudníku doprovázené dýcháním do postiženého. V případě, že se zachraňující na provádění záchranných dechů necítí, nebo není schopen z jakéhokoli důvodu tuto část provádět, stačí provádět nepřetržité stlačování. Samotné provádění kompresí hrudníku je velmi únavné a v ideálním případě by se měli poskytovatelé každé 2 minuty měnit. KPR by se měla provádět až do příjezdu ZZS, do chvíle, kdy se zachránce podaří pacienta přivést opět k životu nebo do úplného vyčerpání zachránce. (European First Aid Guidelines, 2020, s. 17 - 18)

Zastavení krvácení

Krvácení může být různě závažné a to od drobných řezných ran, škrábance až po závažné života ohrožující krvácení. V takovém případě je nejdůležitější dbát osobní bezpečnosti a pro případ zamezení kontaktu s krví a tím i možné infekce používat jednorázové rukavice. V momentě, kdy postižený silně krvácí je důležité snažit se takové krvácení co nejdříve zastavit a to z důvodu zamezení velké ztráty krve, jejíž následkem nastává šok. (European First Aid Guidelines, 2020, s. 32)

Protišoková opatření

Šokem se rozumí akutní život ohrožující stav, který je zpravidla doprovázen selháním oběhu a tkáňovou hypoperfúzí (nedostatečný srdeční výdej, při kterém dochází ke snižování obsahu kyslíku v krvi a naopak k nárůstu obsahu oxidu uhličitého). V momentě, kdy tělo upadá do šoku, nastává aktivace rozsáhlých biologických procesů, při kterých je hlavním cílem zajistit přežití organismu. Tělo se tak snaží udržet dostatečně prokrvené životně důležité části (srdce, mozek) a to na úkor prokrvení ostatních tkání (kůže, svaly...). Dochází tak k tzv. vazokonstrikci (stažení cév).

V rámci šoku spočívá první pomoc v dodržení protišokových opatření tzv. 5T. 5-ti T se rozumí teplo, ticho, tišení bolesti, tekutiny a transport. (Haluzíková, 2023, s. 150-152)

4.3 Znalosti příslušníků HZS NZP

Jak již bylo zmíněno, hlavním cílem kurzu je prohloubení teoretických znalostí spolu s praktickými dovednostmi v oblasti první pomoci, při kterých příslušníci využívají technických prostředků dostupných u jednotek PO. Důraz je kladen hlavně na praktický výcvik a na způsob třídění velkého množství raněných metodou START (v rozsahu 12 hodin), termických poškození (v rozsahu 14 hodin) a komplexním modelovým situacím (v rozsahu 23 hodin). Samotný kurz trvá celkem 120 hodin, tj. 3 týdny. Kurz je zakončen formou závěrečné zkoušky, která je složena z teoretické a praktické části. Po ukončení kurzu je předpoklad, že jeho účastník umí poskytnout první pomoc ve spolupráci se složkami IZS, zabezpečit transport zraněných osob, zvládat krizové situace a je schopen předávat získané znalosti a vědomosti svým kolegům v rámci pravidelné odborné přípravy. (Neodkladná zdravotnická pomoc, 2020, s. 3-5)

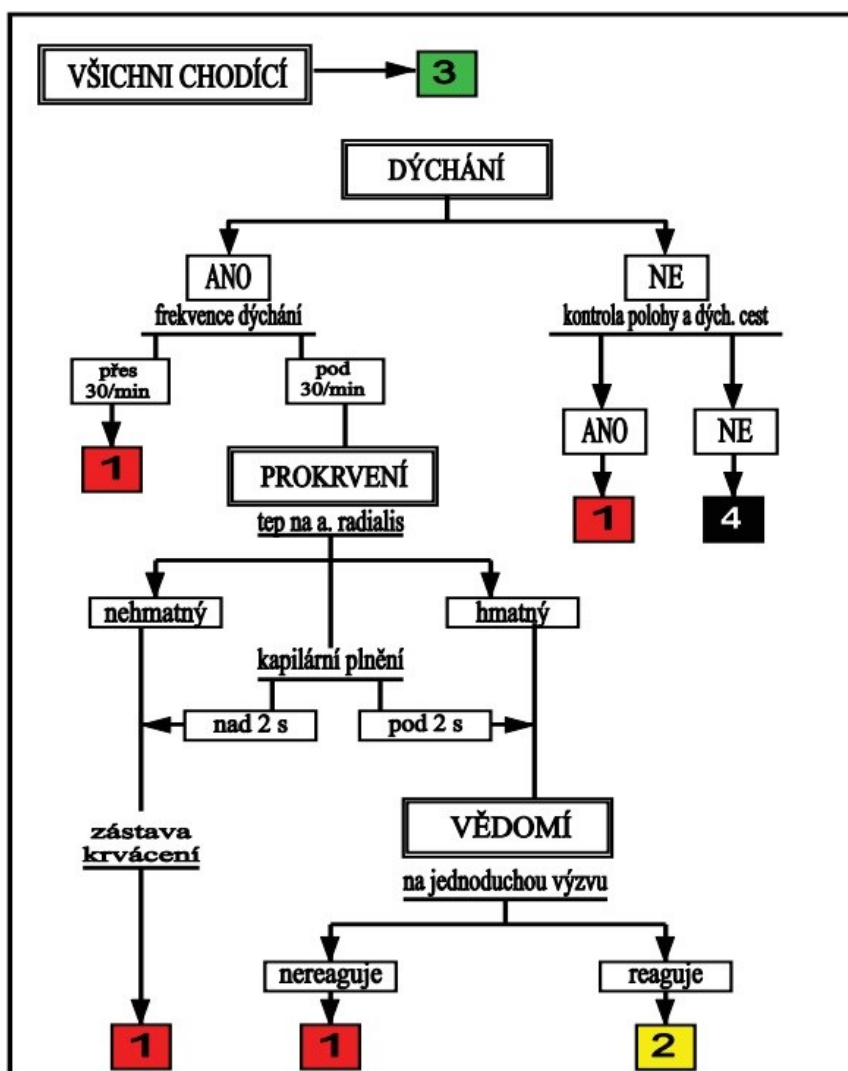
4.3.1 Metoda START

Existuje řada metod jakým způsobem třídít velký počet zraněných. Mezi ty nejznámější patří metoda START. Její využití je, jak již bylo zmíněno při mimořádné události, kde se nachází velký počet zraněných nebo když se jedná o velký a členitý terén. Hlavní benefit této metody spočívá v tom, že je rychlá, časově nenáročná a zvládne ji i naprostý laik. Dále je důležité podotknout, že neslouží k přesnému stanovení diagnózy. Samotné třídění probíhá podle následující tabulky. (Haluzíková, 2023, s. 59)

„Triáž“	Barevné označení	Zranění
T1	Červená barva	neodkladná zranění ohrožující život, bezvědomí, šok, masivní krvácení, popáleniny obličeje a krku
T2	Žlutá barva	těžká poranění vyžadující ošetření do dvou hodin, ztráta krve do 1000 ml
T3	Zelená barva	zranění, jejichž ošetření počká čtyři hodiny, malé zlomeniny, popáleniny, zranění jsou schopni chůze
T4	Bílá/ černá barva	přežití je nejisté, popáleniny na více než 90 % těla, kraniocerebrální poranění, polytrauma s hemoragickým šokem v terminální fázi, umírající a mrtví“

Tabulka 1 Barevné označení zraněných podle metody START (Haluzíková, 2023, s. 59)

Samotné zařazení do jednotlivých kategorií se rozhoduje na základě následujícího obrázku.

Obrázek 1 Třídící systém START (Schéma metody START, 2017, s. 475)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 ANALÝZA JEDNOTKY HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU VYSOKÉ MÝTO

Vznik profesionální jednotky hasičů ve Vysokém Mýtě se datuje k 10. lednu 1974. Stanice byla v té době zřízena v prostorách bývalé pekárny a v prvopočátku zde sloužili 3 příslušníci. Postupem času, jak se zvyšovaly minimální početní stavy, bylo zapotřebí přesunout stanici do nových a větších prostor. Na konci roku 1990 byl předložen projekt pro rekonstrukci kasárenské budovy. Nová stanice byla uvedena do provozu o tři roky později v roce 1993. Požární stanice Vysoké Mýto spadá do územního odboru Ústí nad Orlicí a sídlí na adrese Generála Svatoně 207 v městské části Litomyšlské Předměstí. Na stanici v současné době slouží celkem 24 příslušníků, kteří jsou rozděleni do tří směn - A, B a C. Střídání směn probíhá každých 24 hodin pravidelně v 7:00 hodin ráno. Na stanici zároveň sídlí i jednotka sboru dobrovolných hasičů Vysoké Mýto.

Jedná se o stanici typu P2. Což znamená, že je zajišťován jeden organizovaný výjezd k zásahu k zabezpečení plošného pokrytí. Dále, jak již bylo zmíněno, základní počet příslušníků ve třech směnách je 24, což je 8 příslušníků na směnu. Minimální počet příslušníků na směně je 6.

Každá směna má svého velitele, který zodpovídá za své družstvo a za vedení zásahu. Mezi jeho činnosti patří organizace a řízení činnosti družstva během zásahu a provádění odborné přípravy. Spolu s ním na směně také působí Hasič – technik speciální služby (v případě této stanice hasič – technik chemické služby), dále na směně působí celkem 3 hasiči – řidiči (strojníci) a 2 hasiči.

Velitel družstva

Velitelem družstva je osoba, která absolvovala kurz velitele družstva. Po jeho absolvování je pověřen vedením a řízením činnosti družstva, a to včetně organizace a provádění odborné přípravy. Další jeho pravomocí je řízení zásahu jednotek požární ochrany spolu s koordinací složek IZS při společném zásahu.

Hasič – technik chemické služby

Technikem chemické služby se příslušník stává absolvováním kurzu Chemická služba. Mezi jeho činnosti patří kontrola provozuschopnosti prostředků chemické služby (izolační dýchací přístroje, protichemické ochranné obleky, detekční technika apod.), zajišťuje provedení revizí, kalibrací a oprav prostředků u výrobce. Ve spolupráci s velitelem družstva

organizuje a následně provádí odbornou přípravu a praktický výcvik příslušníků. Kompletní výčet povinností technika chemické služby je popsán ve Sbírce interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR – částka 6/2017.

Hasič – strojník

Jedná se o absolventa kurzu Strojníků. Mezi jeho pracovní náplň patří provoz a obsluha požárních vozidel spolu s obsluhou požární techniky (automobily, čerpadla apod.)

5.1 Požární technika hasičského záchranného sboru Vysoké Mýto

Cisternová automobilová stříkačka CAS – 20/4000/240-S2T je prvovýjezdová cisterna, která je na podvozku Scania P500 4x4. Obsahuje 4000l vody a 240l pěnidla. Jedná se o univerzální zásahové vozidlo, které je přizpůsobeno pro 6ti člennou posádku. Cisterna je určena pro hasební a záchranné práce, úniky nebezpečných látek a dopravu hasičů a techniky na místo mimořádné události. Cisternu pro stanici Vysoké Mýto dodala společnost WISS Czech, s.r.o.

Další cisternovou automobilovou stříkačkou je CAS – 30/9000/540 S3VH. Jedná se o cisternu, která je na podvozku 6x6 Tatra. Objem cisterny je 9000l vody a 540l pěnidla. Cisterna své využití nalezne převážně u rozsáhlejších požárů, kdy je za potřeby dostatečné množství vody. Kvůli tomu je zde prostor pouze pro 4 hasiče.

V neposlední řadě disponuje jednotka i rychlým zásahovým automobilem RZA - L2 Volkswagen Transporter. Jedná se o automobil, který slouží převážně řešení mimořádných událostí v souvislosti s dopravními nehodami. Automobil je vybaven technickými prostředky požární ochrany v co nejvyšší možné škále použití.

Hasičský záchranný sbor ve Vysokém Mýtě dále disponuje víceúčelovým vyprošťovacím automobilem VYA AV 14, kontejnerovým automobilem KA Renault Midlum 240 4x4, velitelským automobilem VEA Škoda Kodiaq a dopravním automobilem DA Opel Vivaro.

5.2 Prostředky první pomoci

Hasičské automobily musí být vybaveny prostředky první pomoci, které jsou dodatečně stanoveny pro jednotlivé typy vozů. V Katalogu technických podmínek HZS ČR, jehož součástí jsou technické podmínky pro prostředky první pomoci, které mají katalogové číslo:

TP-TS/08-2016 a číslo jednací: MV-87769-1/PO-IZS-2016 v příloze č. 1. Rozděluje dokument požární techniku do tří kategorií:

a) Kategorie 1

Technika, která je zpravidla zařazena na první výjezd. To platí pro CAS Z a T, RZA a TA (které jsou předurčeny k zásahům u dopravních nehod).

b) Kategorie 2

Technika určena k nezávislému zásahu. To platí pro techniku s označením CAS VH, LP a R, AZ, AP, VEA, VYA, AV, DA, VA a TA (neuvedených v kategorii 1).

c) Kategorie 3

Technika, která nebyla uvedena v 1. a 2. kategorii.

Konkrétní seznam technických prostředků první pomoci je uveden v příloze č.1.

5.3 Prostředky první pomoci hasičského záchranného sboru Vysoké Mýto

Dokument Technické podmínky pro prostředky první pomoci stanovuje, jaké prostředky první pomoci jsou pro jednotlivé kategorie povinné a jaké doporučené. Poměrná část technických prostředků první pomoci je umístěna ve zdravotnickém batohu. Jehož kompletní seznam je uveden v příloze č.2.

CAS – 20/4000/240-S2T

Cisternová automobilová stříkačka obsahuje mimo zdravotnického batohu také vyprošťovací páteřovou desku včetně upínacích popruhů a fixátoru hlavy a vanová nosítka.

RZA - L2

Rychlý zásahový automobil je vybaven, mimo zdravotnického batohu, také celotělovou vakuovou matrací, sadou vakuových dlah pro horní a dolní končetinu, páteřní dlahou KED, páteřním scoop rámem Emergency a automatickým externím defibrilátorem.

Obrázek 2 Zdravotnický batoh (Autor, 2024)

Obrázek 3 Automatický externí defibrilátor (Autor, 2024)

Obrázek 4 Vakuová dlaha (Autor, 2024)

Obrázek 5 Páteřní dlaha KED (Autor, 2024)

5.4 Výjezdy

V následující tabulce je vyobrazen počet výjezdů v čase pěti let, tj. 2019 – 2023. Údaje byly poskytnuty velitelem stanice HZS Vysoké Mýto npor. Milanem Vincencem, DiS.

Výjezdy v letech 2019 - 2023

Rok	Počet zásahů
2019	479x
2020	479x
2021	475x
2022	469x
2023	567x

Tabulka 2 Celkové počty výjezdů v letech 2019 - 2023

V tabulce níže jsou podrobněji zaznamenány mimořádné události pro jednotlivé roky, které vyžadovaly zásah profesionálních hasičů z Vysokého Mýta.

Mimořádná událost/Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Požár	55	57	83	44	48
Dopravní nehoda	143	109	111	107	133
Železniční nehoda	0	4	0	3	2
Letecká nehoda	0	0	0	0	2
Technická pomoc	183	196	230	191	260
Pomoc s pacientem	46	56	24	68	55
Resuscitace	4	6	12	11	18
Únik plynu	6	4	0	3	6
Únik nebezpečných látek	0	2	0	2	0
Olejová havárie	13	16	15	8	1
Planý poplach	29	29	0	32	42
Celkem	479	479	475	469	567

Tabulka 3 Druhy mimořádných událostí v letech 2019 - 2023

Z tabulky je patrné, že počty výjezdů jednotky zdaleka převyšují výjezdy označených kategorií Technická pomoc. Technickou pomocí se rozumí zásah jednotky směřující k odstranění nebezpečných stavů (vyproštění osob zaklíněných ve výtahu, odstraňování překážek na pozemních komunikacích, likvidaci padlých stromů, čerpání vody apod.)

Druhým nejpočetnějším druhem událostí jsou dopravní nehody. I přes fakt, že se do této kategorie řadí dopravní nehody, při kterých nikomu ze zúčastněných stran nic nestalo, jsou v této kategorii zařazeny i takové dopravní nehody, při kterých bylo nutné osoby z havarovaných automobilů vyprostit za použití hydraulického vyprošťovacího zařízení a následně jim poskytnout neodkladnou první pomoc.

K práci hasičů také patří spolupráce se ZZS. Do kategorie Pomoc s pacientem se řadí převážně pomoc zdravotníkům ZZS s přemístěním pacienta do automobilu ZZS.

Další početnou kategorií jsou požáry. Do této kategorie jsou řazeny požáry odpadkových košů, požáry porostů, stohů se slámou až po požáry automobilů nebo rodinných domů či bytů. V takových situacích je možné, že se v domě, bytě či automobilu stále nacházejí lidé. V tom případě je nutné osoby vyprostit či vyvést je z prostoru požáru a následně jim poskytnout bezodkladnou první pomoc.

Nedílnou součástí mimořádných událostí jsou i plané poplachu. V takovém případě nastává vyhlášení poplachu pro jednotku na základě nesprávných nebo mylných informací. Zkráceně řečeno mimořádná událost, ke které jednotka vyjíždí, není nebezpečná ani naléhavá. Planý poplach může být způsoben mnoha faktory, jako jsou chybné hlášení o požáru či chybné interpretace situace. Ovšem i v takových případech je jednotka hasičů povinna reagovat a situaci prověřit, aby byla zajištěna bezpečnost a ochrana osob, zvířat, majetku a životního prostředí.

Mimořádnou událostí, která ohrožuje převážně životní prostředí, jsou olejové havárie. V tomto případě se hovoří o situaci, při které dochází k úniku nebo rozlití oleje, popřípadě jiných ropných látek. S tímto typem událostí se hasiči nejčastěji setkávají při dopravních nehodách, poruše v průmyslových zařízeních, popřípadě při úniku ropných produktů ze skladů.

Další mimořádnou událostí, se kterou se hasiči setkávají ve spolupráce se ZZS jsou situace, kdy u osoby nastala srdeční zástava a je tedy nutné poskytnou kardiopulmonální resuscitaci. Pro takové případy je jednotka vyškolená v oblasti první pomoci a vybavena automatickým externím defibrilátorem. Ten je během resuscitace schopen rozlišit, zda je srdeční rytmus pacienta defibrilovatelný či nedefibrilovatelný. To znamená, že srdce musí

vykazovat činnost. V případě, kdy srdce činnost vykazuje, ale není pravidelná, je nutné provést výboj a srdce tak stabilizovat do správného rytmu.

Další druh výjezdů, kterým hasiči z Vysokého Mýta vyjíždějí, jsou události s označením Únik plynu. Řeč je o mimořádné události, při které došlo například k poruše plynovodu nebo prasknutí plynového potrubí. V takovém případě je proveden průzkum za pomoci detekčního zařízení EX-TEC PM 4, na jehož základě se vyhodnotí další postup. Pokud plyn skutečně uniká, je hasiči uzavřen jeho hlavní přívod do budovy. V případě potřeby mohou být velitelem zásahu na místo události povoláni také pracovníci plynáren, kteří mohou uzavřít přívod plynu i do celé obce či části města.

Mimo dopravních nehod se hasiči také setkávají s železničními nehodami. Během této situace je nutné zajistit bezpečnost místa nehody a poskytnout pomoc zraněným ve spolupráci s HZS Správy železnic a ostatními složkami IZS.

Mimořádnou událostí, která souvisí s olejovými haváriemi, je únik nebezpečných látek. V takovém případě došlo k úniku chemických látek, které mohou představovat riziko pro zdraví osob, zvířat a životního prostředí. Pro tyto případy jsou hasiči vybaveni technickými prostředky, díky kterým jsou schopni provést účinný zásah. Pro tyto případy jsou vybaveni protichemickými obleky a dekontaminačním stanovištěm.

V minulém roce se hasiči také setkali s leteckými nehodami. V jednom případě se jednalo o pád letadla a v druhém případě se jednalo o nouzové přistání, během kterého začalo letadlo hořet.

Na základě tabulky ovšem není možné přesně stanovit, při kolika mimořádných událostech bylo zapotřebí poskytnout bezodkladnou první pomoc.

6 POLOKVANTITATIVNÍ ANALÝZA

PNH analýza rizik je metodika, která má své využití při identifikaci, hodnocení a řízení rizik v organizaci, či při práci. Jedná se o analýzu jejichž cílem je minimalizování negativních dopadů na analyzovanou oblast. Zkratka PNH znamená:

- P – Pravděpodobnost vzniku rizika

Jak je velká pravděpodobnost, že dané riziko nastane. Definuje se na stupnici 1 – 5, kdy číslo 1 znamená nahodilou pravděpodobnost a číslo 5 pravděpodobnost trvalou.

- N – Pravděpodobnost následků

Písmeno N stanovuje závažnost nebezpečí. Stejně jako u písmena P je tato závažnost definována na stupnici od 1 do 5, kdy číslo 1 znamená poškození zdraví bez pracovní neschopnosti a číslo 5 znamená smrtelný úraz.

- H – Názor hodnotitelů

Pod písmenem H je zohledněna míra závažnosti ohrožení. To zahrnuje počet ohrožených osob, čas po kterou ohrožení působí, stáří a technický stav technologických zařízení apod. Stejně jako u předchozích dvou písmen je i toto definováno na stupnici od 1 do 5, kdy číslo 1 znamená zanedbatelný vliv na míru nebezpečí a ohrožení a číslo 5 znamená více významných a nepříznivých vlivů na závažnost a následky ohrožení a nebezpečí.

Hodnocení výsledků se poté provádí výpočtem součinu, který určuje ukazatel rizika, zkráceně označovaný jako R.

$$R = P \times N \times H$$

Rizikový stupeň	R	Míra rizika
1.	100 – 91	Nepřijatelná
2.	61 – 90	Nežádoucí
3.	31 – 60	Mírná
4.	10 – 30	Akceptovatelná
5.	10 - 0	Bezvýznamná

Tabulka 4 Rizikový stupeň

Nepřijatelné riziko – Riziko jehož podstoupení by mělo katastrofální následky.

V takovém případě je důležité provést okamžité kroky, které povedou ke snížení míry rizika.

Nežádoucí riziko – V takovém případě je vyžadováno okamžité provedení bezpečnostních opatření, které povedou ke snížení rizika na přijatelnou úroveň.

Mírné riziko – Nejedná se o závažné riziko jako předchozí dvě kategorie. Ovšem riziko musí být i tak sníženo, ale ne bezprostředně, ale ve stanoveném časovém období.

Přijatelné riziko – Jedná se o riziko, které je přijatelné se souhlasem vedení. V tomto případě je nutné zvážit, jaké náklady by musely být vynaloženy na případné řešení, které by vedlo ke snížení rizika na pátou úroveň.

Bezvýznamné riziko – V takovém případě je riziko minimalizované, ale ne eliminované. Ovšem nevyžaduje žádné další opatření. (Koudelka a Vrána, 2006)

Druh činnosti	Zdroj rizika	Identifikace nebezpečí	Vyhodnocení závažnosti rizika				Bezpečnostní opatření Opatření k omezení rizika
			P	N	H	R	
Rizika plynoucí při poskytování bezodkladné první pomoci během mimořádných událostí	Krvácení pacienta	Riziko nákazy přenášené krví	4	4	5	80	<ul style="list-style-type: none"> • Používat ochranné pomůcky (rukavice) • Nedotýkat se rány holou rukou • Dezinfekce technických prostředků
	Pacient s respiračním onemocněním	Riziko nákazy virovým onemocněním	3	3	4	36	<ul style="list-style-type: none"> • Dodržovat hygienické zásady (pravidelné mytí rukou) • Používat ochranné pomůcky (rukavice, respirátor) • Dezinfekce technických prostředků
	Spadlé trakční vedení, spadlé dráty vysokého napětí	Riziko úrazu elektrickým proudem	3	5	4	60	<ul style="list-style-type: none"> • Dodržování bezpečné (odstupové) vzdálenosti • Nedotýkat se poškozeného vedení

							<ul style="list-style-type: none"> • Odpojení vedení od elektrického proudu
	Neodstoupení od pacienta (dotýkání se pacienta) při podání výboje AED	Riziko zásahu elektrickým proudem při podání výboje AED	3	4	3	36	<ul style="list-style-type: none"> • Nedotýkat se pacienta při analýze srdečního rytmu a při podání výboje přístrojem AED
	Neopatrnost při pohybu v kolejišti, nezastavení koridoru železniční dopravy	Riziko srážky s vlakem	2	5	4	40	<ul style="list-style-type: none"> • Dodržovat odstupové vzdálenosti od kolejiště • Zastavit železniční koridor • Dbát zvýšené opatrnosti při pohybu v kolejišti
	Nedostatečné označení místa zásahu, nepozornost řidičů projíždějících okolo mimořádné události	Riziko autonehody	3	4	4	48	<ul style="list-style-type: none"> • Dbát zvýšené opatrnosti při pohybu na silnici • Důkladně označit místo zásahu • Řízení dopravy • Správné ustavení hasičské techniky (vytvoření „narázníkové“ zóny)

	Během silného větru, nedodržení zásad při kácení dřevin	Riziko pádu stromu na zasahující jednotky	3	4	4	48	<ul style="list-style-type: none"> • Dostatečný průzkum místa zásahu • Dbát zvýšené opatrnosti při pohybu pod stromy během prudkého větru
	Narušení statiky konstrukcí, špatný statický stav konstrukcí	Riziko zřícení konstrukce	2	5	4	40	<ul style="list-style-type: none"> • Dbát zvýšené opatrnosti při vstupu a pohybu v budově, u které hrozí její zřícení
	Agresivita zvířete, ochránářské pudy	Riziko napadení zvířetem	3	3	3	27	<ul style="list-style-type: none"> • Izolace zvířete od záchranářů • Eliminace zvířete ozbrojenou složkou IZS

Tabulka 5 PNH analýza rizik

7 NÁVRH OPATŘENÍ PRO JEDNOTKU HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU

7.1 Návrhy opatření na základě PNH analýzy

Na základě PNH analýzy byly autorem vybrány tři nejrizikovější situace, při kterých mohou být ohroženy zasahující jednotky. V této kapitole zpracoval autor možné návrhy zlepšení, díky kterým bude riziko sníženo na přijatelnou úroveň, ovšem ne zcela eliminováno.

Krvácení pacienta

Jedná se o situace při, při kterých pacient krvácí a je proto prioritou zasahujících hasičů toto krvácení zastavit. Při snaze krvácení zastavit však hrozí potřísnění hasičů krví pacienta, který může, ale i nemusí, být nakažen nemocí přenášené krví. Je proto důležité k pacientovi přistupovat takovým způsobem, jako by nějakou nakažlivou nemocí již trpěl. Typickým příkladem takové nemoci je například:

- Hepatitida B

Infekční zánět jater, dříve označován jako „sérová žloutenka“. V současné době jsou děti očkovány hexavakcínou, která by měla minimalizovat možnost nákazy. (Hepatitida B, ©2024)

- Hepatitida C

Opět se jedná o infekční onemocnění jater, na které v současné době neexistuje očkování. (Hepatitida C, ©2024)

- AIDS

V tomto případě se jedná o virové onemocnění, které způsobuje ztrátu obranyschopnosti člověka, což následně vede k úplnému selhání imunity.

Z toho důvodu je důležité se mít na pozoru a dbát své osobní bezpečnosti a používat ochranné rukavice, díky kterým se toto riziko sníží. V současné době na stanici Vysoké Mýto používány rukavice od firmy UNIGLOVES z řady SOFT NITRIL. Jedná se o rukavice, jejichž tloušťka je 0,1 milimetrů a splňují všechny zdravotnické požadavky, jako je standart EN455-3, který určuje požadavky a zkoušení pro biologické hodnocení

jednorázových rukavici, ale i normu ISO 374-5, která specifikuje požadavky a zkušební metody pro ochranné rukavice určené k ochraně uživatele před mikroorganismy. Ovšem prostředí, ve kterém jsou tyto rukavice používány a síla materiálu nezabraňují tomu, aby se rukavice neprotrhly a jejich uživatel tak nebyl vystaven potenciálnímu nebezpečí. Z toho důvodu autor navrhuje pořízení rukavic, které disponují stejným stupněm ochrany pro uživatele, ale síla materiálu je vyšší než u rukavic, které jsou v současné době používány, a to s tloušťkou 22mm. Příkladem takových rukavic jsou rukavice od totožné firmy s názvem PROTECT ORANGE.

Riziko úrazu elektrickým proudem vlivem spadlého trakčního vedení nebo spadlých drátů vysokého napětí

Dalším neodmyslitelným rizikem pro zasahující hasiče je úraz elektrickým proudem způsobeným spadlými dráty vysokého napětí nebo trakčního vedení. Tato situace může nastat například v případě špatných povětrnostních podmínek, vlivem kterých může na toto vedení spadnout strom popřípadě větev, vlivem autonehody, při které automobil narazí do sloupu elektrického napětí, který následně vlivem nárazu spadne.

V takovém případě je nutné zajistit bezpečí zasahujících hasičů. Ochrana spočívá v:

- Vypnutí elektrického proudu

V případě nízkého napětí může jeho vypnutí provádět pracovník – hasič určený velitelem zásahu i bez odborné způsobilosti, který je ovšem prokazatelně seznámen s možným nebezpečím. V případě vysokého a velmi vysokého napětí musí vypnutí provést odborný pracovník.

- Omezení vstupu do prostoru ochranného pásma

Během záchranných prací je důležité aby zasahující jednotky měli na paměti dodržování odstupových vzdáleností. Ty se liší na základě jmenovitého napětí. Ty jsou popsána v následující tabulce.

Zařízení	Jmenovité napětí	Vzdálenost (m)
Vedení zvláště vysokého napětí	Nad 400 kV	30
Vedení velmi vysokého napětí	Od 220 kV do 400 kV	20
Vedení velmi vysokého napětí	Od 110 kV do 220 kV	15
Vedení velmi vysokého napětí	Od 35 kV do 110 kV	12
Vedení vysokého napětí s neizolovanými dráty	Od 1 kV do 35 kV	7
Vedení vysokého napětí	Od 1 kV do 35 kV	2

Tabulka 6 Odstupové vzdálenosti

Dalším hrozícím nebezpečím je tzv. krokové napětí, tím se rozumí, překlenutí dvou míst s rozdílným potenciálem v důsledku lidského kroku. Tento druh napětí vzniká zpravidla v místech se spadlými dráty vysokého napětí a představuje pro hasiče veliké nebezpečí. (Nebezpečí úrazu elektrickým proudem, 2017)

Z toho důvodu autor navrhuje v rámci odborné přípravy školení týkající se této problematiky. Během školení bude hasičům připomenuto jaká jsou nebezpečí úrazu elektrickým proudem, jak v takovém případě probíhá organizace zásahu, v jaké minimální vzdálenosti je nutné ustavovat techniku a jaká je první pomoc osobám zasažených elektrickým proudem.

Celkový obsah školení je popsán v následující tabulce.

Téma pravidelné odborné přípravy Nebezpečí úrazu elektrickým proudem	
Cíle školení	
<ul style="list-style-type: none"> • Seznámení hasičů s riziky plynoucích z úrazu elektrickým proudem • Předat hasičům znalosti týkající se první pomoci osobám zasažených elektrickým proudem • Seznámit (připomenout) s bezpečnými postupy pro zacházení s elektrickými zařízeními během zásahu 	
Metody výuky	
<ul style="list-style-type: none"> • Seznámení s Bojovým řádem jednotek PO II – metodický list – 14 / N Nebezpečí úrazu elektrickým proudem • Prezentace, videa • Praktické ukázky první pomoci osobám zasažených elektrickým proudem 	
	Doporučený rozsah (hodin)
Rizika spojená s elektrickým proudem	0,5
<ul style="list-style-type: none"> • Identifikace zdrojů, při kterých hrozí úraz elektrickým proudem • Přehled situací, které vedou k úrazu elektrickým proudem 	
První pomoc při úrazu s elektrickým proudem	0,45
<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznání příznaků úrazu elektrickým proudem • Postupy při poskytování první pomoci 	
Postupy při zásahu s výskytem elektrických zařízení	0,5
<ul style="list-style-type: none"> • Principy bezpečného přístupu k elektrickým zařízením 	

• Používání izolovaných nástrojů	
Celkem	1,5

Tabulka 7 Cvičení Nebezpečí úrazu elektrickým proudem

Riziko pádu stromu na zasahující jednotky během silného větru

Havarijní kácení dřevin se realizuje během záchranných a likvidačních prací. Zpravidla se tak jedná o vyvrácené dřeviny, které zároveň ohrožují osoby nebo objekty. V případě, že se jedná o překážku provozu na pozemních komunikacích, je tato situace řešena ve spolupráci s příslušným správcem komunikace.

Aby hasič mohl obsluhovat motorovou pilu, musí nejprve absolvovat kurz Obsluha motorových pil v jednotce PO. Kurz je rozdělen na dvě části, a to na teoretickou a praktickou část. Teoretickou část je v současné době možno absolvovat v rámci e-learningového programu, ve kterém je hasič seznámen s BOZP při manipulaci s motorovou pilou, s druhy stavebních konstrukcí, s konstrukcí motorových pil a jejich kontrolou a údržbou. Teoretická část má vyhrazenou časovou dotaci celkem 6 hodin. Praktická část je následně rozdělena do tří bloků, během kterých je hasič prakticky seznámen s klíny, navijáky, motorovou rozbrušovací a řetězovou pilou, dále je seznámen s kácením normálně a abnormálně rostlých stromů, jakým způsobem likvidovat vývraty a s používáním pomocného náradí (sekera, stahovák, klín apod.) a to v rámci 29 hodin. Na závěr kurzu skládá hasič závěrečné zkoušky, které jsou složeny z ústního přezkoušení nebo písemného testu a praktické části. (Obsluha motorových pil, 2014)

Po získání odbornosti je hasič následně povinen každoročně v rámci odborné přípravy tuto odbornost znovu obhájit. Témata pravidelné odborné přípravy jsou obsažena v příloze č. 4.

Podle autora je tento způsob přípravy hasičů dostačující.

7.2 Opatření na základě polostrukturovaného neformálního rozhovoru

Na základě polostrukturovaného neformálního rozhovoru, který poskytl nrap. David Hynek, DiS., byla autorem vybrána následující otázka.

Na dotaz, jakým způsobem jsou hasiči motivováni k samostudiu a rozšiřování svých znalostí v oblasti první pomoci, odpověděl účastník rozhovoru následovně. *„K samostudiu nemůžeme donutit nikoho, nějak „násilím“ ten dotyčný člověk, kterej se chce vzdělávat, jak formou samostudia nebo nějakého následovaného vzdělávání ve školách a tak dále. Musí o tom mít sám zájem a musí de facto mít tu motivaci se nadále vzdělávat sám a rozšiřovat svoje znalosti a následně dovednosti poskytování té první pomoci. V tuhle chvíli není v podstatě žádná možnost ocenění toho oficiálního ocenění. Jediná forma ocenění je možnost třeba nějaký kázeňský odměny, že ten člověk si dodělal nějaký vzdělání a tak dále, ale nemá*

to vliv na podstatě finanční ohodnocení jakoby ve smyslu toho, že by dostal vyšší platovou třídu, protože má nějaký vyšší vzdělání a tak dále. Ne tohleto bohužel v tuhle chvíli u hasičů nemá vliv na podstatě mzdové nároky.

Autor na základě této odpovědi navrhuje, zavedení zvláštního příplatku, který bude rozdělen do tří kategorií.

1. Absolvování kurzu Neodkladná zdravotnická pomoc

Začlenění zvláštního příplatku 1500,- do mzdy.

2. Absolvování vysoké školy se zdravotnickým zaměřením

Začlenění zvláštního příplatku 3000,- do mzdy.

3. Absolvování kurzu Neodkladná zdravotnická pomoc v kombinaci s absolvováním vysoké školy se zdravotnickým zaměřením

Začlenění zvláštního příplatku 4500,- do mzdy

Jakýkoliv další kurz rozšiřující znalosti příslušníka, který hasič absolvuje by byl ohodnocen zvláštním příplatkem v hodnotě 500,-. Ovšem maximální výši příplatků autor stanovuje na 6000,-.

Jako další návrh motivace hasičů je možnost účasti na dalších specializačních kurzech, kde si příslušníci budou dále rozšiřovat své znalosti. Příkladem takového kurzu je kurz: Lékařská první pomoc, kde je účastník seznámen například s první pomocí v případě náhlé zástavě krevního oběhu, základní a rozšířenou neodkladnou resuscitací. Kurz je zakončen testem, po jehož úspěšném absolvování obdrží účastníci potvrzení o úspěšném absolvování kurzu.

Další otázkou je, jaký je proces výcviku hasičů v oblasti první pomoci?

Na tu účastník odpověděl následovně. *„Takže v podstatě výcvik hasičů je rozdělen na teoretickou a na praktickou část, která je vedená v souladu s osnovami odborné přípravy příslušníků v první pomoci. Takže v teorii se defakto opakují a základní nějaký postupy a následně, při praktickém výcviku se tyto metody procvičují klasicky.“*

Z odpovědi není úplně zřejmé jakým způsobem tedy samotný proces probíhá. Z toho důvodu byla autorem vybrána odpověď na jinou otázku ovšem odpověď na ni s touto otázkou

souvisí. „*Takže defakto, jak už jsem říkal, ta odborná příprava první pomoci je stanovená podstatě v rámci odborné přípravy příslušníků a je vedena a už od samýho začátku od nástupního odborného výcviku, kterou musí absolvovat na začátku své pracovní kariéry a následně opakovaná v pravidelných ročních intervalech, nebo respektive v měsíčních intervalech v rámci odborné přípravy tak, aby byly pokryty osnovy, těchto požadavků na vzdělání hasičů.*“

Pravidelná odborná příprava v rámci poskytování první pomoci na místě mimořádné události je organizována každoročně a to v rozsahu 16 hodin. Kompletní osnova odborné přípravy je uvedena v příloze č. 5. Odborná příprava je rozdělena do dvou bloku A a B. Samotná odborná příprava je složena z témat obsažených v bloku A a z vybraných témat z bloku B a to v rozsahu minimálně dvou hodin. Každé téma z bloku B je následně do pravidelné odborné přípravy následně zařazeno minimálně jednou za čtyři roky. (*Základní zaměření pravidelné odborné přípravy jednotek požární ochrany a příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR, 2021, s. 16*)

Na základě těchto informací autor navrhuje novou formu pravidelné odborné přípravy. Ta obsahuje navýšení časové dotace přípravy z 16 hodin na 21 hodin a upravuje rozsah základních témat pro každoroční odbornou přípravu. Kompletní výčet témat včetně doporučeného rozsahu je uveden v následující tabulce.

Téma pravidelné odborné přípravy		
Poskytování první pomoci na místě mimořádné události		
Cíle školení		
<ul style="list-style-type: none"> • Seznámení hasičů s riziky plynoucích z poskytování první pomoci • Předat hasičům znalosti a dovednosti k poskytnutí účinné první pomoci 		
Metody výuky		
<ul style="list-style-type: none"> • Prezentace, videa • Praktické ukázky první pomoci 		
Základní témata – Blok A	Doporučený rozsah (hodin)	
	Teorie	Praxe
Základní vyšetření a priority ošetření	0,5	0,5
Resuscitace	1	1
Šok a šokové stavy	0,5	
Krvácení	0,5	0,5
Poranění pohybového aparátu	0,5	0,5
Poranění hlavy, hrudníku a břicha	1	1
Fyzikální a termická poškození	1	0,5
Obvazová technika	0,5	1
Polohování, imobilizace, transport	0,5	1
Akutní stavy u dětí	1	
Náhlá postižení oběhového systému	1	
Modelové situace		5
Celkem	8	11

Tabulka 8 Pravidelná odborná příprava - blok A

Téma pravidelné odborné přípravy		
Poskytování první pomoci na místě mimořádné události		
Cíle školení		
<ul style="list-style-type: none"> • Seznámení hasičů s riziky plynoucích z poskytování první pomoci • Předat hasičům znalosti a dovednosti k poskytnutí účinné první pomoci 		
Metody výuky		
<ul style="list-style-type: none"> • Prezentace, videa • Praktické ukázky první pomoci 		
Základní témata – Blok B	Doporučený rozsah (hodin)	
	Teorie	Praxe
Práva a povinnosti záchranáře, druhy odpovědnosti	0,5	
Zdravotnická záchranná služba	0,5	
Psychologické aspekty činnosti záchranáře	0,5	
Základy obecné anatomie a fyziologie	1	
Podrobnější vyšetření a posouzení stavu postiženého	1	1
Náhlé příhody neurologické	0,5	
Neúrazové urgentní stavy	0,5	
Třídění velkého počtu zraněných metodou start	1	1,5

Tabulka 9 Pravidelná odborná příprava - blok B

ZÁVĚR

Způsob jakým probíhá příprava příslušníků Hasičského záchranného sboru v rámci poskytování první pomoci sehrává klíčovou roli v samotném průběhu záchranných prací. Práce se zaměřila na analýzu konkrétní jednotky Hasičského záchranného sboru, doplněnou o polokvantitativní analýzu rizik, která měla pomoci identifikovat rizika jež hrozí zasahujícím hasičům při poskytování první pomoci a doplněna polostrukturovaným neformálním rozhovorem.

Z výsledků PNH analýzy vyplývá, že největší rizika pro hasiče představují kontakt s krví pacienta, úraz elektrickým proudem vlivem spadlých drátů vysokého napětí a pád stromu či větví během silného větru.

Na základě výsledků polostrukturovaného neformálního rozhovoru vyplývá, že příslušníci Hasičského záchranného sboru disponují znalostmi pro to, aby byli schopni správně poskytnout první pomoc. Mezi klíčové vlastnosti, které ovlivňují jejich připravenost na takové situace je pravidelný výcvik v dostatečném rozsahu.

Navržená opatření, která umožní rozšíření poskytování bezodkladné první pomoci jsou způsoby motivace příslušníků, které by mohly přispět k jejich seberozvoji a samostudiu. Toho je možné docílit zavedením zvláštního příplatku za absolvování kurzu Neodkladná zdravotnická pomoc, vystudováním vysoké školy se zdravotním zaměřením popřípadě jakýmkoliv dalším kurzem zaměřeným na podobnou problematiku, který rozšíří znalosti příslušníka. Dalším návrhem je navýšení doporučeného časového rozsahu pravidelné odborné přípravy spolu s rozšířením témat, které je nutné každoročně provádět.

Autor na základě provedeného výzkumu dospěl k závěru, že současné metody přípravy příslušníků v oblasti první pomoci jsou adekvátní, ovšem zdůrazňuje také důležitost motivace a podněcování jejich zájmu o další vzdělávání v této problematice. Díky tomu by mohlo být docíleno vyšší úrovně profesionality při poskytování první pomoci. Aby byli příslušníci schopni adekvátně reagovat na širokou škálu rizikových situací, se kterými se během své kariéry setkávají, je nutné neustále inovovat a investovat do technologií a lidských zdrojů. Díky tomu bude Hasičský záchranný sbor schopen plnit jeden ze svých hlavních úkolů a to chránit životy a zdraví obyvatel.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

American Red Cross. ©2024. *International Disaster Responders*. Online. Dostupné z: <https://www.redcross.org/volunteer/volunteer-opportunities/volunteer-internationally/international-disaster-responders.html> [cit. 2024-03-31].

Bojový řád jednotek požární ochrany. 2017. *Nebezpečí úrazu elektrickým proudem*. Ostrava. KLEINWÄCHTER holding s.r.o. ISBN: 978-80-7385-197-2. [citováno 2024-03-31].

Center for Disaster Philanthropy. ©2024 *Emergency Response Services*. Online. Dostupné z: <https://disasterphilanthropy.org/resources/emergency-response-services/> [cit. 2024- 03- 31].

ČESKO, 2015. *Zákon č. 320/2015 Sb., zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů*. Zákony pro lidi. Online. ©AION CS, 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320?text=320%2F2015>. [citováno 2024-03-31].

ČESKO,1985. *Zákon č. 133/1985 Sb., zákon o požární ochraně*. Zákony pro lidi. Online. ©AION CS, 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133> [citováno 2024-03-31].

ČESKO,2000a. *Zákon č. 239/2000 Sb., zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů*. Zákony pro lidi. Online. ©AION CS, 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>. [citováno 2024-03-31].

ČESKO,2000b. *Zákon č. 240/2000 Sb., zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů*. Zákony pro lidi. Online. ©AION CS, 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>. [citováno 2024-03-31].

HALUZÍKOVÁ, Jana, 2023. *Základy první pomoci a přednemocniční péče pro nelékařské obory*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-1739-0. [citováno 2024-03-31].

Hasičský záchranný sbor České republiky. ©2024. *Postavení a úkoly*. Online. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/postaveni-a-ukoly-postaveni-a-ukoly.aspx> [cit. 2024-03-31].

Hasičský záchranný sbor České republiky. ©2024. *Jednotky PO*. Online. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D> [cit. 2024-03-31].

Ikem – Institut klinické a experimentální medicíny. ©2024 *Hepatitida B*. Online. Dostupné z: <https://www.ikem.cz/cs/hepatitida-b/a-3618/>. [cit. 2024-03-31].

Ikem – Institut klinické a experimentální medicíny. ©2024 *Hepatitida C*. Online. Dostupné z: <https://www.ikem.cz/cs/hepatitida-c/a-3619/>. [cit. 2024-03-31].

Johanniter International. 2020. *European First Aid Guidelines*. Online PDF. Dostupné z: http://www.firstaidjoin.org/wp-content/uploads/2020/02/Final-Version_EN.pdf. [cit. 2024-03-31].

KOUDELKA, Ctirad a VRÁNA, Václav. 2006. *Rizika a jejich analýza*. Online PDF. In: . Ostrava VŠB – TU. Dostupné z: <https://fei1.vsb.cz/kat420/vyuka/Magisterske%20nav/prednasky/web/RIZIKA.pdf>. [cit. 2024-03-31].

KROUPA, Miroslav a Milan ŘÍHA, 2011. *Integrovaný záchranný systém*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Armex. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 978-80-87451-01-4. [citováno 2024-03-31].

Modul - G: integrovaný záchranný systém a požární ochrana, 2020. Praha: Ministerstvo vnitra. ISBN 978-80-7616-071-2. [citováno 2024-03-31].

Nástupní odborný výcvik. 2019. Online PDF. In: . Praha: MV – GŘ HZS ČR, MV-41360-1/PO-PVP-2019. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/osnovy-nov-pro-hzs-cr-2019-pdf.aspx>. [citováno 2024-03-31].

Neodkladná zdravotnická pomoc. 2020. Online PDF. In: . Praha: MV–GŘ HZS ČR, MV-166893-2/PO-IZS-2020. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/specializacni-kurzy-prilohy-osnovy-nzp-dnr-final-schvalene-pdf.aspx>. [citováno 2024-03-31].

Neodkladná zdravotnická pomoc: učební texty pro kurz, 2018. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 978-80-7616-003-3. [citováno 2024-03-31].

Obsluha motorových pil v jednotce PO. 2014. Online PDF. In: . Praha: MV – GŘ HZS ČR, MV-164809-1/PO-IZS-2014. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/zarizeni-tisnov-dokumenty-osnovy-omp-2014-pdf.aspx>. [citováno 2024-03-31].

OSTROM, Lee T. a WILHELMSSEN, Cheryl A. 2019. *Risk assessment: tools, techniques, and their applications*. Second edition. Hoboken, NJ: Wiley, ISBN 978-1-119-48346-5. [citováno 2024-03-31].

Pokyn GŘ HZS ČR: Činnost jednotek požární ochrany při poskytování první pomoci na místě zásahu. 2013. Online PDF. In.: Praha: MV-GŘ HZS ČR, ročník 2013, částka 11. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/siar-ca-11-2013-pokyn-11-z-19-2-pdf.aspx>. [citováno 2024-03-31].

Pokyn GŘ HZS ČR: Základní zaměření pravidelné odborné přípravy jednotek požární ochrany a příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR. 2021. Online PDF. In.: Praha: MV-GŘ HZS ČR, ročník 2021, částka 4. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/4-2021-pop-jpo-pdf.aspx>. [citováno 2024-03-31].

Policie České republiky. ©2024. *O policii České republiky.* Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx> [cit. 2024-03-31].

SADÍLEK, Zdeněk, Barbora PÁLKOVÁ a Štěpán KALAMÁR, 2019. *Krizové řízení a Integrovaný záchranný systém.* Praha: Vysoká škola finanční a správní. Educopress. ISBN 978-807-4081-927. [citováno 2024-03-31].

Schéma metody START. 2017. Obrázek. In.: *Bojový řád jednotek požární ochrany.* Ostrava. KLEINWÄCHTER holding s.r.o. ISBN: 978-80-7385-197-2. [citováno 2024-03-31].

SKALSKÁ, Květoslava, Zdeněk HANUŠKA a Milan DUBSKÝ, 2010. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I.* Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 978-80-86640-59-4. [citováno 2024-03-31].

ŠEBLOVÁ, Jana a Jaromír MATĚJEK, 2023. *Etika urgentní medicíny z pohledu každodenní praxe.* Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-3007-8. [citováno 2024-03-31].

ŠÍN, Robin, 2017. *Medicína katastrof.* Praha: Galén. ISBN 978-80-7492-295-4. [citováno 2024-03-31].

ŠPAČEK, František. 2009. *Integrovaný záchranný systém.* Online. In: HZS CR. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-system.aspx> [cit. 2024-03-31].

VEVERKA, Ivan, 2003. *Vybrané kapitoly krizového řízení pro záchranářství.* Praha: Vydavatelství PA ČR. ISBN 80-725-1126-2. [citováno 2024-03-31].

VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK, 2014. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století.* Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2477-8. [citováno 2024-03-31].

Záchranná služba. b. r. *Kdy a jak volat záchrannou službu*. Online. Dostupné z: <https://zachrannasluzba.cz/kdy-a-jak-volat-zzs/> [cit. 2024-03-31].

Záchranná služba. b. r. *Systém zdravotnické záchranné služby v ČR*. Online. Dostupné z: <https://zachrannasluzba.cz/system-zzs-v-cr/> [cit. 2024-03-31].

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
CAS	Cisternová automobilová stříkačka
ČR	Česká republika
DA	Dopravní automobil
GŘ HZS ČR	Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IZS	Integrovaný záchranný systém
KA	Kontejnerový automobil
KPR	Kardiopulmonální resuscitace
MU	Mimořádná událost
NOV	Nástupní odborný výcvik
NZP	Neodkladná zdravotnická pomoc
OPIS IZS	Operační a informační středisko Integrovaného záchranného systému
PO	Požární ochrana
RZA	Rychlý zásahový automobil
START	Simple Triage and Rapid Treatment
USA	United States of America
VYA	Vyprošťovací automobil
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Třídící systém START (Schéma metody START,2017, s. 475).....	29
Obrázek 2 Zdravotnický batoh (Autor, 2024)	34
Obrázek 3 Automatický externí defibrilátor (Autor, 2024).....	34
Obrázek 4 Vakuová dlaha (Autor, 2024).....	35
Obrázek 5 Pátevní dlaha KED (Autor, 2024).....	35

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Barevné označení zraněných podle metody START (Haluzíková, 2023, s. 59)	29
Tabulka 2 Celkové počty výjezdů v letech 2019 - 2023.....	36
Tabulka 3 Druhy mimořádných událostí v letech 2019 - 2023	36
Tabulka 4 Rizikový stupeň	39
Tabulka 5 PNH analýza rizik.....	43
Tabulka 6 Odstupové vzdálenosti.....	46
Tabulka 7 Cvičení Nebezpečí úrazu elektrickým proudem.....	48
Tabulka 8 Pravidelná odborná příprava - blok A	52
Tabulka 9 Pravidelná odborná příprava - blok B.....	53

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: Technické podmínky pro pořízení věcného prostředku požární ochrany (Prostředky první pomoci)	63
PŘÍLOHA P II: Zdravotnický batoh HZS Pak	67
Příloha P III Témata pravidelné odborné přípravy obsluhovatелů a instruktorů motorových pil	68
Příloha P IV: Doslovná transkripce polostrukturovaného neformálního rozhovoru	72
Příloha P V Téma pravidelné odborné přípravy: Poskytování první pomoci na místě mimořádné události.....	76

**PŘÍLOHA P I: TECHNICKÉ PODMÍNKY PRO POŘÍZENÍ
VĚCNÉHO PROSTŘEDKU POŽÁRNÍ OCHRANY (PROSTŘEDKY
PRVNÍ POMOCI)**

Kategorie	1		2	3
	Povinná výbava	Doporučené rozšíření		
Kardiopulmonální resuscitace				
Ruční dýchací vak s rezervoárem O ₂ pro dospělé a děti starší 10 let, k opak. použití (objem 2000 ml)	1			
Ruční dýchací vak s rezervoárem O ₂ pro děti od 1 roku do 10 let k opak. použití (objem 700ml)		1		
Transparentní silikonová maska - vel. 1		1		
Transparentní silikonová maska - vel. 2		1		
Transparentní silikonová maska - vel. 3	1			
Transparentní silikonová maska - vel. 4	1			
Transparentní silikonová maska - vel. 5	1			
Dýchací rouška s filtrem pro dýchání z úst do úst	1			
Bakteriální filtr k ručním u dýchacímu vaku	1			
Automatizovaný externí defibrilátor + příslušenství		1		
Manuální odsávačka + odsávací cévky	1			
Kyslíková terapie				
Kyslíková maska s rezervoárem O ₂ - dospělí	1			
Kyslíková maska s rezervoárem O ₂ - děti	1			
Redukční ventil kyslíku s průtokoměrem 0-15 / 0-25 1	1			
Tlaková láhev O ₂	1			

Přístroj k neinvazivnímu měření CO v krvi		1		
Pulzní oxymetr	1			
Obvazový materiál, stavění krvácení				
Škrtidlo min. šíře 60 x 1250 mm	3		1	
Turniket škrtidlo ke stavění krvácení		1		
Pruban - elastický hadicový obvaz č. 5 (1 m x 40 mm)	1			
Pruban - elastický hadicový obvaz č. 7 (1 m x 70 mm)	1			
Pruban - elastický hadicový obvaz č. 9 (1 m x 90 mm)	1			
Pruban - elastický hadicový obvaz č. 12 (1 m x 120 mm)	1			
Rychloobvaz - textilní náplast 80 mm x 1 m	1		1	
Obvaz hotový č. 3 savost min. 800g/m ²	6		4	
Kompres 100 x 100 mm sterilní, 5 vrstev v 1ks	6		4	
Kompres 100 x 200 mm - nesterilní	30			
Vysokoprůtažné obinadlo 100 mm x 5m	4		2	
Trojčipý šátek	2		2	
Rouška PVC 200 x 200 mm		1		
Absorpční kompresy 400 x 200 mm - nesterilní		1		
Ošetření popálenin				
Krytí na popáleniny 600 x 400 mm - sterilní	1		1	
Water-Jel popáleninová rouška 100 x 100 mm	2			
Water-Jel popáleninová rouška 200 x 300 mm obličej	1			

Water-Jel lahvička 120 ml	1			
Prostěradlo jednorázové - sterilní	1			
Fyziologický roztok (NaCl 500 ml) - v plastovém obalu	1		1	
Náplasti				
Průhledná elastická perforovaná náplast 25 mm x 9,1 m	1		1	
Průhledná elastická perforovaná náplast 50 mm x 9,1 m	1			
Dezinfekce, výplach očí				
Peroxid vodíku - minimálně 100 ml	1			
Alkoholová dezinfekce rukou 100 ml	1			
Přípravek k výplachu očí + nádobka	1			
Nástroje				
Nůžky s protiskluzovými zoubky vhodné ke střihání oděvů	1		1	
Pinzeta		1		
Peán		1		
Tlakoměr + fonendoskop (dle dohody se ZZS kraje)		1		
Glukometr + příslušenství (dle dohody se ZZS kraje)		1		
Další spotřební materiál				
Isotermická folie 2200 x 1400 mm	3		2	
Ohřívací / chladičí sáčky na tělo		dle typu		
Mikrotenové sáčky 400 x 500 mm	5			
Odolné nitrilové rukavice (páry)	5		5	
Stříkačka 20 ml (k dofukování manžety polomasky)		1		

Imobilizace a transport				
Krční límec stavitelný - dospělí	1			
Krční límec stavitelný - děti	1			
Sada pevných krčních límců - plast (6 velikostí)		1		
Dlaha tvarovatelná		2		
Sada vakuových dlah na horní a dolní končetinu	1			
Vyprošťovací zádová vesta - lamelová		1		
Celotělová vakuová matrace		1		
Vyprošťovací páteřová deska včetně upínacích popruhů a fixátoru hlavy	1			
Transportní plachta o rozměrech nejméně 1,4 x 2 m, nosnost nejméně 250 kg		1		
Nosítka vanová (umístit po dohodě s lezci)		1		
SKED nosítka (umístit po dohodě s lezci)		1		
Evakuační pumpa malá / velká	1			
Izotermická přikrývka s kapucí k opak. použití		1		
Termopřikrývka (deka) 2000 x 900 mm (k opak. použití)	2			
Ostatní				
Alkoholová dezinfekce rukou 500 ml		1		
Antibakteriální tekuté mýdlo	1		1	
Autolékárnička pro daný druh vozidla podle právního předpisu 2) (s výjimkou autobusu lékárnička velikost I)		1	1	1

PŘÍLOHA P II: ZDRAVOTNICKÝ BATOŮ HZS PAK

Zdravotnický batoh PaK		
1	Ruční dýchací vak s rezervoárem O ₂ pro dospělé a děti starší 10 let, k opak. použití (objem 2000 ml)	1
2	Ruční dýchací vak s rezervoárem O ₂ pro děti od 1 roku do 10 let k opak. použití (objem 700ml)	1
3	Transparentní silikonová maska vel. 1, 2, 3, 4, 5	Od každé velikosti 1
4	Dýchací rouška s filtrem pro dýchání z úst do úst	2
5	Bakteriální filtr k ručním u dýchacímu vaku	2
6	Manuální odsávačka + odsávací cévka	1
7	Kyslíková maska s rezervoárem O ₂ - dospělí	1
8	Kyslíková maska s rezervoárem O ₂ - děti	1
9	Redukční ventil kyslíku s průtokoměrem 0-15 / 0-25 l	1
10	Tlaková láhev O ₂	1
11	Pulzní oxymetr	1
12	Škrtidlo min. šíře 60 x 1250 mm	3
13	Turniket škrtidlo ke stavění krvácení	2
14	Pruban – elastický hadicový obvaz č. 5, 7, 9, 12	Od každého velikosti 1
15	Rychloobvaz - textilní náplast 80 mm x 1 m	1
16	Obvaz hotový č. 3 savost min. 800g/m ²	6
17	Kompres 100 x 100 mm sterilní, 5 vrstev v 1ks	5 balení
18	Kompres 100 x 200 mm - nesterilní	5 balení
19	Vysokoprůtažné obinadlo 100 mm x 5m	4
20	Trojčipý šátek	2
21	Krytí na popáleniny 600 x 400 mm - sterilní	1
22	Water – Jel lahvička 120 ml	1
23	Popáleninová rouška LeinaTex 40x60 cm	2
24	Fyziologický roztok (NaCl 500 ml) - v plastovém obalu	1
25	Náplast transparentní cívková 3M 2,5 cm	1
26	Peroxid vodíku - minimálně 100 ml	1
27	Alkoholová dezinfekce rukou 100 ml	1
28	Přípravek k výplachu očí + nádobka	1
29	Nůžky s protiskluzovými zoubky vhodné ke stříhání oděvů	1
30	Peán	1
31	Mikrotenové sáčky 400x500 mm	5

PŘÍLOHA P III TÉMATA PRAVIDELNÉ ODBORNÉ PŘÍPRAVY OBSLUHOVATELŮ A INSTRUKTORŮ MOTOROVÝCH PIL

Téma pravidelné odborné přípravy obsluhvatelů a instruktorů motorových pil		
	Doporučený rozsah	
	Teorie	Praxe
<p>1. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci</p> <p>1.1 Vyhláška č. 48/1982 Sb., kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení - § 59, 67 a 203.</p> <p>1.2 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci při použití motorových pil - Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 11/2014, kterým se stanoví zásady práce s přenosnou motorovou řetězovou a rozbrušovací pilou a pravidla odborné přípravy obsluhvatelů a instruktorů motorových pil.</p> <p>1.3 Úrazy při práci s motorovou řetězovou pilou - úrazy a jejich příčiny při práci na stavebních konstrukcích, - úrazy při pohybu s motorovou řetězovou pilou, - úrazy při kácení, odvětfování a přeřezávání, - lékárnička, obvazový balíček.</p> <p>1.4 Ochrana dřevin a povolování jejich kácení - vyhláška č.189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení</p>	1	0
<p>2. Technologie</p> <p>2.1 Základní pravidla techniky práce s motorovou řetězovou pilou - postoj a držení motorové řetězové pily.</p> <p>2.2 Pracovní postupy při kácení stromů</p> <ul style="list-style-type: none"> - příprava před kácením, posouzení podmínek, úprava pracoviště, - určení směru pádu, - zářez, druhy a rozměry, - hlavní řez, jeho umístění a provedení podle průměru kmene a délky vodící lišty, 	0	1

<ul style="list-style-type: none"> - zápich, - nedořez, tvary a rozměry, - vychýlení stromu do směru pádu, použití pomůcek, - vyjmutí motorové řetězové pily z řezu, ústup do bezpečné vzdálenosti, - zvláštní případy kácení, - zkracování kmenů podle polohy kmene a zkracování napružených kmenů. <p>2.3 Odvětvování</p> <ul style="list-style-type: none"> - nasazení motorové řetězové pily, postoj a držení pily v různých polohách, - způsoby rychlého a hospodárného odvětvování. <p>2.4 Použití pomocného nářadí</p> <ul style="list-style-type: none"> - sekery, ruční pily, lesnické lopatky, páčidla, háky, stahováky a navijáky, dřevorubecké klíny. <p>2.5 Použití motorových rozbrušovacích pil</p> <ul style="list-style-type: none"> - způsoby, nasazení do řezu, volba kotouče a rozbrušovací materiály. 		
<p>3. Stavební konstrukce</p> <p>3.1 Použití motorových řetězových a rozbrušovacích pil na stavebních konstrukcích</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvláštnosti zásahů, - zajištění konstrukcí. <p>3.2 Střechy</p> <ul style="list-style-type: none"> - funkce střechy a jejich zatížení, - druhy střech podle tvaru a materiálu, - konstrukční prvky, názvy, funkce a namáhání. <p>3.3 Stropy, podlahy a příčky</p> <ul style="list-style-type: none"> - funkce a zařízení, 	1	0

- druhy, konstrukční prvky, názvy a způsoby namáhání.		
4. Strojní teorie	1	0
4.1 Pohonné hmoty a maziva		
- benzín, olej, maziva		
- druhy, označení, poměr mísení směsi,		
- plnění nádrží		
- zásady.		
4.2 Řezací část		
- popis, charakteristika a názvy jednotlivých částí,		
- hlavní rozměry a veličiny řetězu, úhly hoblovacích článků,		
- omezovač, jeho význam a úprava,		
- broušení řetězu, pilníky a pomůcky pro ostření,		
- napnutí pilového řetězu,		
- záběh, ošetřování a mazání řetězu,		
- charakteristické znaky opotřebení.		
4.3 Vodící lišta		
- funkce, popis, typy, rozměry a značení,		
- charakteristické znaky opotřebení.		
4.4 Řetězka a spojka		
- funkce, popis a typy,		
- rozměry a označení,		
- charakteristické znaky opotřebení.		
4.5 Motorová část		
- motor, charakteristika, části motoru a jejich funkce		
4.6 Motorové rozbrušovací pily		
- motorová část,		

<ul style="list-style-type: none"> - přenos točivého momentu, - bezpečnostní prvky. 		
<p>5. Údržba</p> <p>5.1 Údržba motorových pil</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam pravidelné a odborné údržby, jejich druhy, - časový plán údržby, - údržba v podmínkách jednotek PO. <p>5.2 Popis údržby</p> <ul style="list-style-type: none"> - údržba jednotlivých částí, - nářadí a pomůcky používané k údržbě, - výměna vadných součástí, - seřízení svíčky, spouštěcího zařízení, řetězové brzdy, olejového čerpadla a karburátoru, - opravy motorových pil prováděné obsluhou, - obeznámení s konkrétními typy motorových pil dle průvodní dokumentace výrobce. 	1	0
<p>6. Práce s motorovou pilou s přezkoušením dovedností a dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci</p>	0	2
<p>7. Zkušební test</p>	1	0
<p>Celkem</p>	8	

PŘÍLOHA P IV: DOSLOVNÁ TRANSKRIPCE POLOSTRUKTUROVANÉHO NEFORMÁLNÍHO ROZHOVORU

Datum realizace: 5. 4. 2024

Délka rozhovoru: 17 minut

T: tazatel

U: účastník

T: Jaký je proces výcviku hasičů v oblasti první pomoci?

U: *Takže v podstatě výcvik hasičů je rozdělen na teoretickou a na praktickou část, která je vedená v souladu s osnovami odborné přípravy příslušníků v první pomoci. Takže v teorii se defacto opakují a základní nějaký postupy a následně, při praktickém výcviku se tyto metody procvičují klasicky.*

T: Jaké jsou dovednosti, které by měl hasič ovládat při poskytování první pomoci?

U: *Takže vzhledem k tomu, že hasiči defakto nejsou vyškolení zdravotníci, nemají-li samozřejmě přímo vystudovaný nějaké zdravotní obory, kde by získali tyhle kvalifikace. Takže hasiči se považují v rámci první pomoci za laiky. To znamená, že hasiči musí zvládnout poskytovat laickou první pomoc, ale měl by ji zvládat v podstatě důkladně dobře jako proškolená osoba poskytuje laickou I pomoc.*

T: Jakým způsobem je první pomoc integrována do výcviku hasičů?

U: *Takže defakto, jak už jsem říkal, ta odborná příprava první pomoci je stanovená podstatě v rámci odborné přípravy příslušníků a je vedena a už od samého začátku od nástupního odborného výcviku, kterou musí absolvovat na začátku své pracovní kariéry a následně opakovaná v pravidelných ročních intervalech, nebo respektive v měsíčních intervalech v rámci odborné přípravy tak, aby byly pokryty osnovy, těchto požadavků na vzdělání hasičů.*

T: Jak často probíhá vzdělávání a výcvik hasičů první pomoci?

U: *Takže jak jsme se o tom bavili, je stanovený nějaký roční limit a rozsahu toho školení první pomoci, kterej je většinou rozdělen do měsíčních cyklů, a to znamená dvanáctkrát do roka se tady nějaká ta odborná příprava první pomoci uskutečňuje.*

T: Jakým způsobem jsou hasiči motivováni k samostudiu a rozšiřování svých znalostí v oblasti první pomoci?

U: *De facto tohleto je taková záludná otázka a hlavně to záleží na chuti těch jednotlivých hasičů. K samostudiu nemůžeme donutit nikoho, nějak „násilím“ ten dotyčný člověk, kterej se chce vzdělávat jak formou samostudia nebo nějakého následovaného vzdělávání ve školách a tak dále. Musí o tom mít sám zájem a musí de facto mít tu motivaci se nadále vzdělávat sám a rozšiřovat svoje znalosti a následně dovednosti poskytování ty první pomoci.*

T: Následně to ale není nijak oceněno.

U: *V tuhle chvíli není v podstatě žádná možnost ocenění toho oficiálního ocenění. Jediná forma ocenění je možnost třeba nějaký kázeňský odměny, že ten člověk si dodělal nějaký vzdělání a tak dále, ale nemá to vliv na podstatě finanční ohodnocení jakoby ve smyslu toho, že by dostal vyšší platovou třídu, protože má nějaký vyšší vzdělání a tak dále. Ne tohleto bohužel v tuhle chvíli u hasičů nemá vliv na podstatě mzdové nároky.*

T: Jaké jsou nejčastější situace, při kterých je třeba poskytnout první pomoc?

U: *Tak samozřejmě základem, kdy hasiči poskytují první pomoc a jsou dopravní nehody. Já Spolupráce se záchrannou službou při ošetřování pacientů anebo při si vyžádání si výpomoci. Nejčastější příklady těchto zásahů jsou v podstatě dopomoc při resuscitaci s AED, pomoci transportu pacienta ale samozřejmě je to i poskytování první pomoci, například u požárů a všech zásahů, který jednotky požární ochrany provádí.*

T: Jakým způsobem hasičský záchranný sbor reaguje na nové trendy inovace v oblasti první pomoci?

U: *Tak snažíme se v podstatě reagovat svižně, jeli to potřeba. Co se týká inovace technického vybavení, tak tam už je to složitější, protože to je všechno závislý na finančních možnostech, organizace a rozpočtových složkách a tak dále. V postupech a v metodice se snažíme reagovat rychle, ale co se týká technického vybavení, tak tam se to všechno odvíjí od finančních možností organizace.*

T: Jakým způsobem je řešena psychická odolnost hasičů při stresových situacích?

U: *Odolnost každého je v podstatě individuální záležitostí, kterou si nějakým způsobem ten hasič musí vybudovat v sobě sám a to defacto od začátku svého života. Při nástupu do týhlety práce tak postupně se bude dostávat do stresových situací a musí se s tím nějakým způsobem*

porovnat. Samozřejmě máme tady takový pomocný složky, nebo jak by to správně nazval, který opravdu v případě nějakých závažných stresových poruch nebo posttraumatických stresových poruch a můžou dopomoci. To znamená posttraumatická péče máme tady posttraumatický tým, máme tady psychology, kteří můžou potom po těch extrémně stresových situacích dopomoc, ale většina hasičů se s tím stresem dokáže většinou vyrovnat. Třeba každé máme své metody svými způsoby, jak se s tím vyrovnáváme.

T: Spolupracuje hasičský záchranný sbor s různými institucemi při výuce první pomoci a pokud ano, tak jakým způsobem?

U: *Tak v podstatě hasičský záchranný sbor má a své instruktory I pomoci nebo respektive garanty a I pomoci, který jsou lidi se zdravotnickým vzděláním, s praktickými zkušenostmi a například na záchranných službách nebo mají i vedlejší zaměstnání u zdravotnických organizací, jako je záchranná služba nebo na určitých třeba urgentních příjmech a tak dále. Takže vzdělávání si prioritně připravuje hasičský záchranný sbor svépomocí. Samozřejmě potom je to o individuálních přístupech v jednotlivých krajích nebo na jednotlivých stanicích, ale samozřejmě nejčastější partner pro odbornou přípravu v rámci I. Pomoci zdravotnická záchranná služba, se kterou se snažíme úzce spolupracovat, jak při teoretický přípravě, tak i pak při praktických zásazích.*

T: Takže probíhá nějaká organizace, různých cvičení jako právě s tady téma složkama?.

U: *Defakto s tou záchrannou službou hlavně probíhají třeba právě to seznámení s novými nějakými trendy, postupy a tak dále a dostává se to přece jenom od nich k nám a rychleji než v tom procesu předávání informací u nás u HZS ale snažíme se na to u těch hasičů reagovat jakoby svižně, jak už jsem říkal, ale přece jenom, než to proběhne od těch nejvyšších míst až po ty nejnižší za chvíli to může trvat, takže v rámci dobrých vztahů ty trendy, nový postupy a tak dále si vyměňujeme při nějakých třeba vzájemných akcích vzdělávacích.*

T: Jak hasičský záchranný sbor a zajišťuje koordinaci s ostatními složkami a při mimořádných událostech, kdy je zapotřebí poskytnutí první pomoci.

U: *Tak zase samozřejmě bude záležet, o jaký typ zásahu se jedná. Podle podstatě právních předpisů podle vyhlášky se velitelem zásahu stává zástupce složky, která má na místě převažující činnost. Budeme-li brát, dám příklad: Dopravní dohodu s větším počtem zraněných, a tak tomuto typu zásahu bude velet hasič a ve štábu bude mít zástupce té záchranné služby. Samozřejmě můžeme se dostat do situací, kdy to bude například nějaká hromadná otrava, jídlem a podobně, kdy hasiči naopak budou jenom dopomáhat*

v záchranné službě a v podstatě celý to řízení zásahu si bude provádět ta záchranná služba, takže o tom, kdo koordinuje záchranné práce a kde je potřeba nějaké poskytování první pomoci, tak je v závislosti na tom, kdo tam má tu největší, nebo kdo má tu převahu těch činností, takže je to prioritně zdravotnická záležitost, tak se to odvedí v podstatě záchranná služba, kde je to například nějaká hromadná nehoda s větším počtem zranění velí tomu hasiči.

**PŘÍLOHA P V TÉMA PRAVIDELNÉ ODBORNÉ PŘÍPRAVY:
POSKYTOVÁNÍ PRVNÍ POMOCI NA MÍSTĚ MIMOŘÁDNÉ
UDÁLOSTI**

Téma pravidelné odborné přípravy		
Poskytování první pomoci na místě mimořádné události		
Základní témata – Blok A	Doporučený rozsah (hodin)	
	Teorie	Praxe
Základní vyšetření a priority ošetření	0,5	0,5
Resuscitace	1	1
Šok a šokové stavy	0,5	
Krvácení	0,5	0,5
Poranění pohybového aparátu	0,5	0,5
Poranění hlavy, hrudníku a břicha	0,5	0,5
Fyzikální a termická poškození	1	0,5
Obvazová technika		0,5
Polohování, imobilizace, transport	0,5	1
Modelové situace		4
Celkem	5	9

Téma pravidelné odborné přípravy		
Poskytování první pomoci na místě mimořádné události		
Základní témata – Blok B	Doporučený rozsah (hodin)	
	Teorie	Praxe
Práva a povinnosti záchranáře, druhy odpovědnosti	0,5	
Zdravotnická záchranná služba	0,5	
Psychologické aspekty činnosti záchranáře	0,5	
Základy obecné anatomie a fyziologie	1	
Podrobnější vyšetření a posouzení stavu postiženého	0,5	0,5
Náhlá postižení oběhového systému	0,5	
Náhlé příhody neurologické	0,5	
Neúrazové urgentní stavy	1	
Akutní stavy u dětí.	0,5	
Třídění velkého počtu raněných metodou START	1	1